

Adroddiad Blynyddol 2023-24

Rhagair yr Arweinydd – Adroddiad Perfformiad ac Hunanasesiad Cyngor Gwynedd Blynyddol 2023-24

Pleser gennyf yw cyflwyno'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol a Hunanasesiad, sy'n amlygu gwaith y Cyngor dros y flwyddyn ddiwethaf. Dyma'r adolygiad perfformiad cyntaf o Gynllun y Cyngor 2023-28.

Eleni, fe ganolbwyntiwyd ar leddfu'r baich ariannol ar deuluoedd, yn enwedig y rhai sy'n ei chael hi'n anodd ymdopi â chostau byw uchel. Llwyddwyd i uwchraddio cyfleusterau bwyta, offer a cheginau yn ein hysgolion, gan sicrhau bod pob disgybl cynradd bellach yn cael cynnig cinio ysgol am ddim. Erbyn hyn rydym wedi mabwysiadu Cynllun Lliniaru ac Atal Tlodi, gan arwain at sefydlu Grŵp Tlodi Gwynedd a rhwydwaith rhannu bwyd, sydd oll yn elwa o gefnogaeth sefydliadau ar draws y sir.

Ymdrechwyd i gefnogi unigolion a theuluoedd sy'n ddigartref a lleihau ymhellach ein dibyniaeth ar lety dros dro, megis gwely a brecwast a gwestai. Agorwyd datblygiadau tai â chymorth ym Mangor, Dolgellau a Phwllheli, ac, mae gwaith adeiladu hefyd wedi ei gwblhau ar bedwar fflat newydd yng Nghaernarfon i helpu pobl ifanc sydd mewn perygl o fod yn ddigartref i symud tuag at fyw'n annibynnol. Bu'r Cyngor hefyd yn cydweithio â chymdeithasau tai i adeiladu dros 150 o unedau tai cymdeithasol newydd a dod â thua 50 eiddo gwag yn ôl i ddefnydd er mwyn ymateb i'r galw cynyddol am dai fforddiadwy ac addas i bobl leol.

Rwy'n falch fod Cyngor Gwynedd yn parhau i edrych ar ffyrdd newydd o gyd-weithio gyda'n partneriaid. Yn ystod y flwyddyn fe gyhoeddwyd Cynllun Economi Ymwelwyr Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2035, gyda'r bwriad o sicrhau bod ein cymunedau yn elwa o dwristiaeth, tra hefyd yn gwarchod ein hamgylchedd, iaith a diwylliant unigryw. Rydym eisoes wedi dechrau gweithredu'r gwaith pwysig hwn drwy agor safle peilot cyntaf Aros-fan yng Nghricieth, gan gynnig lle priodol i aros dros nos ar gyfer cartrefi modur, gyda rhagor o safleoedd ar y gweill yn 2024.

Cymerwyd camau pellach i leihau ôl troed carbon y Cyngor yn ystod y flwyddyn. Mae paneli solar wedi eu gosod mewn 55 o safleoedd sy'n eiddo i'r Cyngor, gan leihau costau ynni ac allyriadau carbon. Fe gychwynnodd y broses o newid cerbydau fflyd am rhai trydan, gan osod rhagor o bwyntiau gwefru mewn mannau cyhoeddus ar gyfer trigolion yn ogystal â cherbydau'r Cyngor.

Wrth inni ddathlu ein llwyddiannau, fodd bynnag, byddai'n esgeulus i mi beidio â phwysleisio'r heriau ariannol sylweddol a difrifol iawn sy'n wynebu cynghorau lleol dros y blynyddoedd nesaf. Yn syml, nid oes gennym ddigon o arian i gyflawni popeth y dymunwn ei wneud. O ganlyniad, bu'n rhaid i ni flaenoriaethu ein cynlluniau ar sail risg a cheisio ffynonellau cyllid ychwanegol, megis grantiau, sy'n dod yn fwyfwy prin. Ar yr un pryd, mae'r Cyngor yn gweld mwy o alw nag erioed am wasanaethau lleol.

Rwy'n pryderu am ein gallu i gynnal gwasanaethau o ansawdd yn yr hinsawdd sydd ohoni, ac rydym yn gorfod edrych o ddifri ar beth allwn ei ddarparu i'r dyfodol. Fel Arweinydd, byddaf yn parhau i eiriol dros fwy o fuddsoddiad mewn llywodraeth leol, gan bwysleisio'r angen am gyllid digonol a sefydlog gan Lywodraeth San Steffan a Llywodraeth Cymru.

Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn , Arweinydd Cyngor Gwynedd

Cyflwyniad

Cyhoeddodd y Cyngor 'Gynllun Cyngor Gwynedd 2023-28' ym mis Mawrth 2023 sy'n gosod ein huchelgais a'n blaenoriaethau ar gyfer y pum mlynedd dan sylw. Mae 'Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28' yn cynnwys cyfres o brosiectau uchelgeisiol fydd yn ein galluogi i ddatblygu a gwella ein gwasanaethau i drigolion y sir dros gyfnod o bum mlynedd. Daw'r prosiectau dan saith maes blaenoriaeth:

- **Gwynedd Yfory**
Rhoi'r cychwyn gorau posib mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc
- **Gwynedd Lewyrchus**
Cryfhau'r economi a chefnogi trigolion Gwynedd i ennill cyflogau teilwng
- **Gwynedd Glyd**
Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas a fforddiadwy yn eu cymunedau
- **Gwynedd Ofalgar**
Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau
- **Gwynedd Gymraeg**
Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posib i'n trigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned
- **Gwynedd Werdd**
Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd
- **Gwynedd Effeithlon**
Rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf gan eu trin yn deg a sicrhau fod y Cyngor yn perfformio'n effeithiol ac yn effeithlon

Dyma ein hadroddiad cyntaf sy'n edrych ar gyflawniadau Cynllun y Cyngor 2023-28. Mae'r adroddiad wedi ei rannu i benodau sy'n adlewyrchu'r meysydd blaenoriaeth uchod, gan ddisgrifio'r cynnydd sydd wedi ei wneud yn ystod y flwyddyn ddiwethaf ynghyd â'r prif gyflawniadau yng ngwaith dydd i ddydd ein hadrannau, er enghraifft gofal plant ac oedolion, yr amgylchedd ac addysg gynradd ac uwchradd.

Y Meysydd Blaenoriaeth o fewn y ddogfen hon yw ein Hamcanion Llesiant dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Bydd yr Amcanion yn cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni'r saith nod llesiant cenedlaethol. Wrth weithredu byddwn hefyd yn rhoi ystyriaeth briodol i'r pum ffordd o weithio o fewn y Ddeddf trwy ystyried yr hirdymor, atal, gweithio'n integredig, gweithio'n gydweithredol a chynnwys pobl o bob oed. Byddwn yn gwneud hyn drwy fabwysiadu ffordd o weithio sy'n canolbwyntio ar roi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud. Gweler dabl ar **dudalen 29** yn dangos cyfraniad pob prosiect blaenoriaeth tuag at y pum ffordd o weithio.

Bydd rhan olaf yr adroddiad perfformiad yn ymgorffori ein hunan-asesiad ar gyfer y flwyddyn. Dyma fydd ein trydydd hunan-asesiad. Disgwylir i'r Cyngor gyflwyno hyn yn flynyddol o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

I lwyddo yn ein cynlluniau mae angen i ni gydweithio a pharhau i fagu perthynas iach gydag ystod eang o bartneriaid - y trydydd sector, y sector breifat, gwasanaethau cyhoeddus eraill ac wrth gwrs ein cymunedau brwdfrydig.

Cyflwynwyd rhaglen arbedion newydd fel un o brif flaenoriaethau'r Cyngor wrth ymateb i'r sefyllfa ariannol, ac mae'r Cyngor wedi cytuno ar raglen arbedion gwerth £6.4miliwn wrth osod cyllideb 2023/24, ac arbedion pellach o £5.2miliwn wrth osod cyllideb 2024/25. Er gwaethaf heriau ariannol, mae'r Cyngor yn arloesi yn gyson gan geisio canfod ffyrdd gwell a mwy effeithlon o ddarparu gwasanaethau.

Fel rhan o'n trefniadau perfformiad rydym yn cynnal cyfres o gyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad adrannol yn rheolaidd sy'n gyfle i ni weld sut gynnydd mae'r adrannau yn ei wneud gyda'u gwaith dydd i ddydd yn ogystal â'r cynnydd yn erbyn y cerrig milltir sydd wedi eu gosod ar gyfer y prosiectau o fewn y saith maes blaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor. Mae'r Adroddiad Perfformiad Blyneddol hwn yn seiliedig ar ganfyddiadau'r gyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad yma. Nid tynnu sylw at y pethau da yn unig yw bwriad yr adroddiad, ond rhoi darlun teg a gonest o'n perfformiad yn ystod y flwyddyn. Wrth wneud hynny, rydym yn gallu dathlu ein llwyddiannau a gweld pa agweddau o'n gwaith sydd angen sylw pellach, er mwyn ein cynorthwyo i ddarparu'r gwasanaeth gorau posib i drigolion y sir o fewn yr adnoddau sydd gennym.

Mae'r Adroddiad Blyneddol hwn yn cael ei gyflwyno i Gabinet y Cyngor ac i gyfarfod y Cyngor Llawn ar gyfer cymeradwyaeth.

GWYNEDD YFORY

Ein huchelgais yw sicrhau bod pob disgybl a addysgir yng Ngwynedd yn cael:

- Eu trin yn gyfartal, eu hannog i drin eraill yn gyfartal a sicrwydd bod eu llesiant a'u hapusrwydd yn flaenoriaeth gennym.
- Addysg o'r safon orau gan gynnwys mynediad at ystod eang o bynciau academiaidd a galwedigaethol er mwyn cyflawni gofynion y 'Cwricwlwm i Gymru' newydd.
- Mynediad at Addysg cyfrwng Cymraeg drwy gydol eu cyfnod mewn addysg.
- Eu haddysgu mewn adeiladau sydd mewn cyflwr da, yn ddiogel ac yn addas i bwrpas hyd orau ein gallu.
- Y cyfle i ddatblygu i fod yn bobl gyflawn, hapus a hyderus yn y byd.
- Cefnogaeth gan wasanaethau proffesiynol wedi eu teilwra i gwrdd ag anghenion dysgu ychwanegol.
- Y cyfle i gael pryd maethlon yn yr ysgol yn ddi-gost i gymaint o ddisgyblion â phosibl.
- Mynediad at gyfarpar a thechnoleg sy'n hybu dysgu cyfoes ac effeithiol.
- Sicrhau bod caeau chwarae a chyfleusterau addas ar gael i blant a phobl ifanc yn eu hamser hamdden.

Prosiectau

- Trawsnewid addysg ar gyfer plant yn eu blynyddoedd cynnar
- Cinio ysgol am ddim
- Moderneiddio adeiladau a'r amgylchedd dysgu
- Hyrwyddo llesiant plant a phobl ifanc a lleihau cost anfon plant i'r ysgol
- Ymestyn cyfleoedd chwarae a chymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir

Diweddariad ar y prosiectau

Trawsnewid addysg ar gyfer plant yn eu blynyddoedd cynnar

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Rydym wedi cyflwyno strategaeth ddrafft ar gyfer y blynyddoedd cynnar a fydd yn ymateb i'r egwyddorion, ac wedi sefydlu trefniadau cydweithio gyda'n partneriaid iechyd.

Cinio ysgol am ddim

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Rydym wedi uwchraddio i offer trydan, gan osod llai o offer nwy yn ein ceginau, er mwyn lleihau allyriadau carbon.
- Sicrhawyd fod digon o staff cegin a goruchwylwyr yn ein hysgolion cynradd i ddelio gyda'r cynnydd yn y nifer sy'n cael cinio ysgol.
- Rydym wedi llwyddo i gynnig cinio am ddim i bob disgybl cynradd gan sicrhau bod y gofod bwyta yn addas, bod offer digonol yn ein ceginau i ddarparu cinio ac ymdrechu bod cymaint â phosibl o'r disgyblion cynradd yn manteisio ar y cynllun, ac o ganlyniad mae'r prosiect hwn wedi ei gwblhau eleni.

Moderneiddio adeiladau a'r amgylchedd dysgu

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cymeradwywyd achos busnes i gyllido ysgol newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes ym Mangor, gyda lle ar gyfer 150 o ddysgwyr ar hen safle Ysgol Glanadda.
- Cymeradwywyd achos busnes i ariannu gwelliannau i Ysgol Hiracl ym Mangor.
- Ystyriwyd opsiynau posib ar gyfer gwella cyflwr yr adeiladau a'r amgylchedd dysgu yn Ysgol Tryfan, Bangor, a bydd yr achos busnes yn cael ei gyflwyno yn fuan.
- Mae'r gwaith o adeiladu Ysgol Gynradd newydd yng Nghricieth yn parhau, a bydd yr ysgol yn agor fis Medi 2024.
- Addysg Ôl-16 yn Arfon - Yng nghyfarfod Cabinet 28 Tachwedd 2023 penderfynwyd peidio â symud ymlaen efo'r adolygiad o drefniadau addysg ôl-16 yn Arfon.

Hyrwyddo llesiant plant a phobl ifanc a lleihau cost anfon plant i'r ysgol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Sefydlwyd grwpiau prosiect i lunio rhaglen waith a gofynion ymchwil manwl i'r gost ariannol o anfon plant i'r ysgol, ac i'r gost emosiynol a seicolegol i rai plant o fynychu'r ysgol.
- Cynhaliwyd gwaith ymchwil a chasglwyd data am y gost ariannol a'r gost emosiynol o fynychu'r ysgol.

Ymestyn cyfleoedd chwarae a chymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Lluniwyd rhaglen waith i wella caeau chwarae, ac edrychwyd am gyfleon i gydweithio gyda phartneriaid lleol.
- Cyflwynwyd ceisiadau am grantiau er mwyn gwella'r ddarpariaeth ar gyfer plant a phobl ifanc.
- Casglwyd gwybodaeth am y ddarpariaeth sydd ar gael ar hyn o bryd a chynhaliwyd arolygon barn.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Drafft o Strategaeth Addysg wedi ei lunio ac wedi ei drafod yn y Grŵp Strategol Penaethiaid Uwchradd a gerbron y Grŵp Ymgynghorol Cynradd ac Arbennig, ac mae'r drafft hefyd wedi bod gerbron y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi.
- Mae trefn Byrddau Prosiect mewn lle i sicrhau bod rheolaeth prosiectau cyfalaf addysg yn gadarn. Mae gwaith sylweddol wedi ei gyflawni'n ystod y flwyddyn i gwrdd â gofynion gwariant grantiau cyfalaf un tro yn ystod y flwyddyn megis y grant Anghenion Dysgu Ychwanegol ac ysgolion bro, ac mae prosiectau cyfalaf Band B Cymunedau Dysgu Cynaliadwy yn symud ymlaen yn unol â'r disgwyl erbyn hyn.
- Mae gan bob ysgol a Chorff Llywodraethol berson dynodedig sydd wedi cwblhau'r hyfforddiant diogelu lefel 2 yn ystod y 3 blynedd diwethaf.
- Rydym wedi creu pecyn Hyfforddiant ar y cyd â Therapyddion Iaith a Lleferydd er mwyn uwch-sgilio staff ysgolion i'w galluogi i gefnogi dysgwyr gydag anawsterau iaith a lleferydd ymhellach.
- Rydym wedi llwyddo i ddenu arian grant gan Lywodraeth Cymru i gyflogi tair swyddog lles ychwanegol am flwyddyn. Mae'r swyddogion ychwanegol wedi ein galluogi i gyflawni gwaith ataliol er ymateb yn fuan i bryderon sy'n cael eu hamlygu. Mae'r adnoddau hyn i weld yn gwneud gwahaniaeth ac mae'r ysgolion yn hapus gyda'r gefnogaeth ychwanegol.

- Mae'r tîm nam golwg wedi creu adnoddau a llyfrau wedi eu haddasu ar gyfer disgyblion penodol.
- Mae meini prawf ar gyfer asesu dysgwyr y Blynyddoedd Cynnar wedi eu diweddarau ac yn profi yn ddull effeithiol o asesu ar y cyd gyda'r holl ran-ddeiliaid sy'n ymwneud â'r plant.
- Bu cydweithio gyda'r Tîm Datblygiad Cynnar, Gwasanaeth Dechrau'n Deg er mwyn sefydlu strwythur i agor proffil electroneg ar gyfer plant ifanc iawn sydd yn derbyn cefnogaeth ar lefel targedu yn y cartref. Mae hyn yn caniatáu plant i drosglwyddo i leoliadau blynyddoedd cynnar efo proffil mewn lle. Mae'r lleoliadau wedi datgan bod hyn yn sicrhau continwwm yn y ddarpariaeth ar y lefel targedu.

Ystadegau wedi eu dylunio i ddilyn

Diogelu lles plant a phobl ifanc Gwynedd. Mae pob ysgol sydd wedi derbyn ymweliad monitro yn ystod y flwyddyn wedi cydymffurfio gyda'r gofynion.
--

Nifer dyddiau aros am wasanaeth cwnsela wedi gostwng o 51 i 23 ers dechrau'r flwyddyn addysgol.

Cefnogi plant a phobl ifanc sydd a chyflwr meddygol/corfforol/synhwyraidd i gael mynediad i addysg - 91% o ddefnyddwyr yn fodlon iawn gyda'r gwasanaeth

Mae ein pobl ifanc wedi llwyddo i ennill 728 o achrediadau drwy Gwasanaeth Ieuentid eleni.
--

GWYNEDD LEWYRCHUS

Sylfaen caniatáu i bobl Gwynedd ffynnu yw sicrhau bod swyddi addas ar gael yn y sir sy'n talu cyflogau sy'n eu galluogi i gynnal eu hunain a'u teuluoedd. Ein huchelgais yw i sicrhau:

- Swyddi o safon.
- Cefnogaeth i fusnesau ffynnu.
- Twristiaeth gynaliadwy er budd cymunedau.
- Cymunedau cryf a gwydn.
- Canol trefi llewyrchus a llawn bwrlwm.

Prosiectau

- Hyrwyddo ein diwylliant ac economi ymweld gynaliadwy
- Adfywio cymunedau a chanol trefi
- Creu'r amgylchiadau gorau posib yng Ngwynedd i fusnesau a mentrau cymunedol ffynnu, a chefnogi pobl Gwynedd i mewn i waith
- Cadw'r Budd yn Lleol

Diweddariad ar y prosiectau

Hyrwyddo ein diwylliant ac economi ymweld gynaliadwy

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Lansiodd Cynllun Gwynedd ac Eryri 2035 a sefydlwyd Partneriaeth Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2035.
- Dechreuwyd ar y gwaith o ymgynghori ar ddatblygu Cynllun Diwylliant i Wynedd.
- Penodwyd Cydlynnydd Treftadaeth y Byd Gogledd Orllewin Cymru ar y cyd efo Cadw.
- Datblygwyd safleoedd Aros-fan ar draws Gwynedd er mwyn rhoi llefydd addas i gartrefi modur barcio dros nos.
- Cynhaliwyd rhaglen o weithgareddau yn ystod wythnos yr Eisteddfod, a rhoddwyd cefnogaeth i gymunedau, busnesau a'r sector ddiwylliannol i baratoi ar gyfer yr Eisteddfod.
- Gwnaethpwyd gwelliannau i Neuadd Dwyfor ym Mhwlheli sy'n ganolfan ddiwylliannol bwysig i ardal Dwyfor ac yn ehangach.

Adfywio cymunedau a chanol trefi

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Lluniwyd Cynlluniau Adfywio Lleol drafft ar gyfer pob un o'r 13 ardaloedd adfywio yn y sir.
- Cynhaliwyd gweithdai ym mhob ardal adfywio lleol i drafod ac addasu'r Cynlluniau Adfywio Lleol drafft; ac i ddiweddar sefydliadau lleol ynghylch rhaglenni ariannol newydd.
- Sefydlwyd Cronfeydd Allweddol ar gyfer cefnogi prosiectau o fewn Cynlluniau Adfywio Lleol.
- Lluniwyd Cynlluniau Canol Tref ar gyfer Bangor, Caernarfon a Phorthmadog
- Casglwyd gwybodaeth am eiddo gwag yn ein prif drefi, ac adolygwyd ymyraethau presennol Adrannau'r Cyngor sy'n delio gyda eiddo gwag.
- Penodwyd Rheolwr Prosiect Eiddo Gwag (Hyfforddai Proffesiynol Datblygu'r Economi fel rhan o raglen Cynllun Yfory 2023).

Creu'r amgylchiadau gorau posib yng Ngwynedd i fusnesau a mentrau cymunedol ffynnu, a chefnogi pobl Gwynedd i mewn i waith

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Targedwyd arian o Gronfa Ffyniant Gyffredin Llywodraeth y DU i gryfhau seiliau economi Gwynedd
- Roeddem yn cydweithio gyda phartneriaid ar draws Gogledd Cymru i sicrhau budd i Wynedd o Gais Twf Gogledd Cymru
- Gweithredwyd ail wedd Rhaglen Arfor, sef rhaglen gwerth £11 miliwn gan Lywodraeth Cymru sy'n gweithio ar draws Gwynedd, Ynys Môn, Ceredigion a Sir Gâr i gefnogi cymunedau sy'n gadarnleoedd y Gymraeg i ffynnu. Mae'r rhaglen yn darparu ymyraethau economaidd sydd hefyd yn cyfrannu at gynyddu'r cyfleoedd i weld a defnyddio'r Gymraeg yn ddyddiol.
- Sefydlwyd trefniadau newydd i ymgysylltu gyda busnesau er mwyn darparu gwybodaeth ddefnyddiol iddynt
- Lansiodd Cronfa Cymorth Busnes i roi cefnogaeth ariannol ychwanegol i fusnesau'r sir.
- Llwyddwyd i sicrhau caniatâd cynllunio i ddatblygu 10 o unedau gwaith newydd
- Daethpwyd i gytundeb gyda Llywodraeth Cymru i ddarparu rhaglen Cymorth i Waith

Cadw'r Budd yn Lleol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cynhaliwyd hyfforddiant ymysg swyddogion er mwyn esbonio sut y gall y cyngor gefnogi'r economi lleol wrth brynu nwyddau a gwasanaethau
- Cynhaliwyd gweithdai i fusnesau lleol
- Datblygwyd canllawiau ar y trefniadau newydd
- Diweddarwyd ein polisiau caffael

Rhai o'n prif gyflawniadau

Datblygu'r economi ac adfywio cymunedau

Darparodd Cyngor Gwynedd amrywiaeth eang o gefnogaeth i gynnal a chynorthwyo busnesau i ffynnu yn ystod y flwyddyn aeth heibio.

Roedd y Cyngor yn gyfrifol am:

- Gynnig £120 miliwn i 167 o gynlluniau ar draws y Gogledd, oedd yn cynnwys £23 miliwn i 40 o brosiectau yng Ngwynedd.
- Sefydlu timau a gweithdrefnau i reoli a gweinyddu rhaglen ARFOR ar draws gorllewin Cymru ac yng Ngwynedd. Roeddem yn llwyddiannus yn dyrannu 99% (£1.04M) o gyllideb Cymunedau Mentrus Gwynedd i 23 o fentrau lleol, ac fe elwodd Gwynedd yn fwy na siroedd eraill o bob ffrwd gwaith ARFOR.
- Rhannu dros £600,000 i 27 o fusnesau lleol yn ystod 2023/24 o ganlyniad i arian SPF, a chafodd cyfanswm o dros £2m ei ymrwymo i helpu busnesau ddatblygu.
- Rhoi cyngor a chymorth ymarferol i 149 o fusnesau fel rhan o gynlluniau wedi eu comisiynu gan y Cyngor gydag arian SPF.
- Sicrhau swyddi i 166 o drigolion lleol oedd ddim yn gweithio yn dilyn derbyn cefnogaeth tîm Gwaith Gwynedd yn ystod y flwyddyn – cynnydd o 25 o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

- Trefnu 13 o ffeiriau swyddi leded y sir, gyda 218 o gyflogwyr yn mynychu a 1,075 o unigolion yn chwilio am waith.
- Adnoddau wedi eu sicrhau ar gyfer datblygu Cynlluniau Creu Lleoedd ar gyfer canol trefi Pwllheli, Dolgellau a'r Bala yn ystod 2024/25.
- Drwy weithio mewn partneriaeth gyda Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr, paratowyd Achos Amlinellol Strategol ar gyfer Cynllun Canolfan Iechyd a Lles Bangor.
- Sefydlu strwythur rheoli a gweithredu prosiect ar gyfer Rhaglen Llewyrch o'r Llechi gyda chytundebau cyfreithiol wedi eu gosod efo partneriaid allanol. 1 cynllun wedi'i gwblhau gyda'r mwyafrif ar waith. Cynllun LleChi wedi ei weithredu a'i gwblhau gyda chais am y wedd weithredol wedi ei gyflwyno i Gronfa Treftadaeth y Loteri gyda dyddiad dyfarnu Mehefin 2024.
- Sefydlu a lansio Cronfa Adfywio Ein Cymunedau, gyda £1.5m wedi ei ymrwymo mewn prosiectau fydd yn cael eu cwblhau yn 2024/25.

Diwylliant a Hamdden

- Cwblhawyd y gwaith adfer ac agorwyd Amgueddfa Lloyd George yn Llanystumdwy erbyn mis Gorffennaf 2023. Yn ogystal, derbyniwyd grant SPF ar gyfer buddsoddi yn yr ail-ddehongli a fydd wedi ei gwblhau ar gyfer tymor 2025.
- Gosodwyd System Netloan ac argraffu cwmwl ym mhob llyfrgell er mwyn gwella'r gwasanaeth sydd ar gael i'r cyhoedd.
- Ariannodd Llywodraeth Cymru yr elfen cyfalaf o'r platfform llyfrgell ddigidol cenedlaethol a fydd yn cael ei arwain gan Gyngor Gwynedd.
- Agorwyd Neuadd Dwyfor yn llawn yn mis Mehefin 2023 ac mae'r holl welliannau wedi cael derbyniad cadarnhaol gan ddefnyddwyr. Mae rhaglen amrywiol yn cael ei datblygu, gyda phwyslais ar nosweithiau cerddorol byw gan unigolion a bandiau yn y Gymraeg.
- Cyflwynwyd ceisiadau grant ar gyfer gwella isadeiledd canolfannau hamdden – goleuadau LED newydd i'r Canolfan Tennis, ail wynebu cyrtiau Canolfan Tennis, gwelliannau i MUGA Dolgellau.
- Cafodd Safle y Glyn ei ail wynebu a chadarnhawyd gorchymyn parcio ar gyfer y safle.
- Pedwar safle Aros-fan wedi eu datblygu ar gyfer cartrefi modur yng Nghricieth, Pwllheli, Llanberis a Chaernarfon gyda chymorth arian y Cyngor a rhaglen Pethau Pwysig Llywodraeth Cymru.
- Yn sgil grant o £80,000, mynychodd 81,000 o bobl 21 digwyddiad gwahanol yn y sir. Cyfrifwyd budd i'r economi o £2,663,813 o ganlyniad.
- Bu 844,000 ymweliad â gwefan Eryri Mynyddoedd a Môr yn 2023/4 lle rhoddwyd pwyslais ar ddarparu gwybodaeth ar y cynnig cerdded, prynu'n lleol, treftadaeth a diwylliant a mwyniant diogel o'r arfordir a'n hardaloedd dynodedig.
- Lleolwyd cymhorthion mordwyo yn Nhywyn ac Abersoch sy'n golygu cydymffurfiaeth lawn gyda gofynion Tŷ'r Drindod. Cafodd bwiau tramwyo harbyrau Aberdyfi ac Bermo eu hadnewyddu a'u gosod ar eu safleoedd priodol.
- Cwblhawyd y gwaith o uwchraddio maes parcio traeth Dinas Dinlle, gyda threfniadau rheoli newydd yn cael eu treialu yn ystod tymor yr haf 2024.
- Lluniwyd Cynllun Strategaeth Hirdymor Harbwr Pwllheli, sy'n adnabod fframwaith fuddsoddi ar gyfer yr harbwr.

Ystadegau wedi eu dylunio i ddilyn

Lefel boddhad cwsmeriaid Canolfannau Byw'n Iach yn 85.69% (Cynnydd o +2.15%)
Boddhad cwsmer Hafan Pwllheli yn 91%
Canran o gyfranogwyr yn gweld cynnydd yn eu llesiant neu'n gwella eu sgiliau yn sgil eu profiad celfyddydol yn 100%
Canran boddhad cwsmer Llyfrgelloedd yn 98.2%
Canran boddhad Cwsmer Neuadd Dwyfor yn 93.5%
Buddsoddiad mewn Rhaglenni Adfywio Canol Tref gwerth o £8,336,970

GWYNEDD GLYD

Ein huchelgais yw sicrhau bod gan pob person yng Ngwynedd fynediad at gartref addas o safon, sy'n fforddiadwy ac sy'n gwella ansawdd eu bywydau. Byddwn yn ceisio cyflawni hyn drwy osod uchelgais i:

- Sicrhau nad oes neb yn ddigartref yng Ngwynedd.
- Helpu trigolion Gwynedd i fod yn berchen ar gartref fforddiadwy yn eu cymuned.
- Sicrhau bod tai newydd yng Ngwynedd yn amgylcheddol gyfeillgar.
- Sicrhau bod tai Gwynedd yn cael dylanwad cadarnhaol ar iechyd a llesiant trigolion y sir.

Prosiectau

- Cynyddu'r cyflenwad o dai i bobl leol
- Ymdrin efo'r argyfwng costau ynni a thlodi tanwydd
- Sicrhau nad oes neb yn ddigartref yng Ngwynedd
- Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr

Diweddariad ar y prosiectau

Cynyddu'r cyflenwad o dai i bobl leol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Crëwyd dros 200 o gartrefi ychwanegol ar gyfer trigolion Gwynedd.
- Cyflwynwyd ceisiadau cynllunio ar gyfer safle datblygiad tai yn Llanberis a byddwn cyn bo hir yn barod i godi'n tai cyntaf.
- Prynwyd 13 o dai (gan ddod â'r cyfanswm i 23 o dai) ar gyfer eu gosod ar lefelau rhent fforddiadwy.
- Aseswyd nifer o safleoedd a prynwyd 3 safle datblygu (ym Mynytho, Llanystumdwy a Chaernarfon) ar gyfer datblygiadau newydd trwy negodi ac ymgysylltu gyda thirfeddianwyr.
- Daethpwyd â 53 eiddo gwag yn ôl i ddefnydd trwy gymorth grantiau i adnewyddu tai gwag i brynwyr tro cyntaf.
- Trwy gydweithio gyda'n partneriaid tai, adeiladwyd dros 170 o dai cymdeithasol newydd.

Ymdrin efo'r argyfwng costau ynni a thlodi tanwydd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cefnogwyd trigolion y sir i wneud y mwyaf o gynlluniau i leihau costau ynni fel ECO4 a Nyth.
- Roeddem yn cydweithio gyda phartneriaid mewnol ac allanol, gan gynnwys y trydydd sector, i ddelio gyda galwadau gan y cyhoedd, ac yn sicrhau bod trigolion Gwynedd yn ymwybodol o'r holl fudd-daliadau sydd ar gael iddynt.
- Rhannwyd arbenigedd a gwybodaeth ddefnyddiol ar wefan Costau Byw Cyngor Gwynedd sydd ar gael i bawb.
- Cyfeiriwyd pobl at Cyngor ar Bopeth i dderbyn cyngor ar ddyledion a cheisiadau arian Annibyniaeth Bersonol (PIP), sef arian ychwanegol i helpu gyda bywyd bob dydd os oes gan rywun salwch, anabled neu gyflwr iechyd meddwl.
- Cyfeiriwyd trigolion at y Banc Bwyd am gymorth ychwanegol.
- Cynhaliwyd clinigau cymunedol i gyfeirio pobl at y gwasanaethau a'r gefnogaeth sydd ar gael.

Sicrhau nad oes neb yn ddigartref yng Ngwynedd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cwblhawyd y datblygiadau isod er mwyn cynorthwyo unigolion a theuluoedd digartref:
 - Caertref – podiau Caernarfon
 - 35 Ffordd y Coleg, Bangor
 - 20 Ffordd yr Ala, Pwllheli
 - Dôl Sadler, Dolgellau
- Cwblhawyd y gwaith adeiladu ar gyfer Lle Da, Caernarfon, gan ddarparu pedwar fflat ychwanegol a fydd hefyd yn cefnogi pobl ifanc fregus i wneud camau pwysig tuag at fyw'n annibynnol.
- Denwyd 17 eiddo ar gyfer Cynllun Lesu Cymru sydd yn galluogi mwy o bobl i rentu'n breifat yng Ngwynedd, a'i wneud yn opsiwn mwy fforddiadwy, a byddwn yn parhau i drafod gyda landlordiaid a'r Llywodraeth i edrych am opsiynau i gynyddu'r cyfleoedd dros oes y cynllun.

Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar y bwriad o gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer ardal awdurdod cynllunio Gwynedd, er mwyn rheoli'r defnydd o dai fel ail gartrefi a llety gwyliau.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Dros y flwyddyn ddiwethaf, roedd y mwyafrif llethol o gwsmeriaid a holwyd yn gwbl fodlon gyda'r gwasanaeth Cynnal a Chadw.
- Cymeradwywyd cais grant a gyflwynwyd i Lywodraeth Cymru am £1.7m ar gyfer cynllun peilot i osod pypiau gwres mewn tri adeilad, a derbyniwyd sêl bendith y Cabinet i achos busnes ar gyfer cynllun PV gwerth £500K, a chynllun peilot ar gyfer gosod goleuadau LED mewn 6 adeilad gweithredol.
- Cymeradwywyd 546 cais ECO yn ystod 23/24 sydd wedi helpu i wneud tai yn fwy ynni-effeithlon a lleihau'r gost o'u gwresogi.
- Bu cydweithio parhaus gyda'r trydydd sector a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig er mwyn gwneud y mwyafrif o'r cymorth sydd ar gael i drigolion.
- Mae ôl troed carbon y Cyngor wedi derbyn ystyriaeth mewn cyswllt â phob datblygiad newydd. Mae Ysgol newydd Treferthyr yng Nghricieth wedi ei datblygu yn ddi-nwy, gan gael ei gwresogi gan dechnoleg 'Air source heat pump' sy'n defnyddio trydan wedi'i gynhyrchu gan baneli solar ar y safle. Dechreuwyd ar y gwaith cefndirol o baratoi cynlluniau ar gyfer datblygu Ysgol newydd Bontnewydd sydd yn mynd gam ymhellach, gan fod yn Ysgol Sero-net.
- Cwblhawyd datblygiad tai â chefnogaeth newydd yn Nôl Sadler, Dolgellau, yn ystod y flwyddyn. Mae'r adeilad yn cynnwys pum uned fydd yn cartrefu unigolion bregus i allu byw yn annibynnol a chynnig cefnogaeth i fagu sgiliau fydd yn galluogi iddynt symud i denantiaeth eu hunain. Mae'r datblygiad hefyd yn cynnwys swyddfa ar gyfer staff y safle, i sicrhau cefnogaeth a chymorth parhaus i'r tenantiaid.
- Daethpwyd â 208 o dai gwag yn ôl i ddefnydd trwy ymyrraeth a chefnogaeth y Cyngor.
- Darparwyd 178 o grantiau Galluogi a grantiau cyfleusterau i bobl anabl (DFG neu Disabled Facilities Grant) i helpu pobl i fyw yn annibynnol yn eu cartref.

- Mae'r ganran o'r holl osodiadau tai cymdeithasol a osodwyd i berson lleol gyda chysylltiad â Gwynedd yn gyson uchel (97%) gyda'r ffigwr diweddaraf yn 100%.
- Mae dros 4800 o bobl wedi derbyn cymorth i fyw yn lleol ers dechrau'r Cynllun Gweithredu Tai.
- Mae 23 o dai wedi'u prynu dan y Cynllun Prynu i Osod, a 5 arall ar y gweill, sy'n golygu ein bod wedi cyrraedd y targed a osodwyd ar gyfer 23/24.
- Mae 278 o dai cymdeithasol bellach wedi'u datblygu ar y cyd â'n Partneriaid Tai.

Ystadegau wedi eu dylunio i ddilyn

Mae 208 o dai gwag wedi dod yn ôl i ddefnydd trwy ymyrraeth a chefnogaeth y Cyngor.
Mae'r nifer o ddyddiau ar restr aros wedi gostwng yn raddol ers Awst 2023 ac ar ei isaf ers blwyddyn (685 diwrnod).
Mae'r ganran o'r holl osodiadau tai cymdeithasol a osodwyd i berson lleol gyda chysylltiad Gwynedd yn gyson uchel (97%)
Mae 21 o dai wedi'u prynu dan y Cynllun Prynu i Osod, a 5 arall ar y gweill.

GWYNEDD OFALGAR

Mae gofalu am unigolion bregus yn un o'n prif gyfrifoldebau a'n huchelgais yw cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau drwy:

- Ddiogelu plant, pobl ifanc ac oedolion bregus neu sy'n agored i niwed.
- Cefnogi trigolion i gymryd rhan ac ymgysylltu gyda'u cymunedau, ac i leihau tloedi a'i effeithiau.
- Sicrhau bod plant, pobl ifanc a'u teuluoedd yn byw bywydau hapus ac yn cyrraedd eu potensial o ran eu haddysg, eu hiechyd a'u lles.
- Sicrhau bod gwybodaeth ar gael i drigolion Gwynedd i'w cynorthwyo i wneud penderfyniadau gwybodus am eu hiechyd a'u lles corfforol a meddyliol.
- Galluogi trigolion Gwynedd i fyw'n annibynnol mewn llety addas a chydag urddas gyhyd ag y bo modd yn eu cymuned.
- Cefnogi gofalwyr di-dâl.
- Darparu gofal a chefnogaeth o safon uchel yn y lle iawn ar yr amser iawn.
- Cefnogi ein cymunedau i sicrhau hygrychedd ac i ddatblygu'n Wynedd Oed Gyfeillgar.

Prosiectau

- Cefnogaeth Ataliol yn Lleol
- Byw'n Annibynnol
- Gofal Arbenigol o Ansawdd
- Cefnogi Llesiant Pobl
- Cynllun Awtistiaeth
- Datblygu darpariaeth breswyl i blant mewn gofal mewn cartrefi grŵp bychan

Diweddariad ar y prosiectau

Cefnogaeth Ataliol yn Lleol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cyfrannwyd at ddatblygiad Canolfan Lles Bangor fel rhan o Gynllun Adfywio Canol Bangor.
- Gwnaed y gwaith o baratoi cynlluniau manwl cyn tendro am y gwaith adeiladu i addasu Canolfan Dolfeurig yn Nolgellau. Bydd hyn yn ychwanegu at y rhwydwaith o hybiau cymunedol sy'n cefnogi a chreu cyfleon i unigolion ag anableddau dysgu, a sicrhau ein bod yn defnyddio'n safleoedd i'w llawn botensial ar gyfer y gymuned yn ehangach. Disgwylir cychwyn ar y gwaith adeiladu ddiwedd yr haf 2024.
- Datblygwyd cynlluniau ar gyfer hwb iechyd a gofal integredig ym Mhenygroes gyda ffocws ar ddatblygu cydweithio ac integreiddio rhwng y gymuned leol, trydydd sector a chyrrff statudol i wneud y defnydd gorau o adnoddau er mwyn cwrdd â'r hyn sy'n bwysig i'r gymuned.
- Sefydlwyd Prosiect Dewis Cymru er mwyn mynd i'r afael â'r her o sicrhau bod rhaglen o weithgareddau a chyfleon cymdeithasol ar gael ar gyfer ystod eang o unigolion a gofalwyr ar draws y sir.
- Cynhaliwyd ymgynghoriadau eang gyda'r gweithlu a'r cyhoedd er mwyn llywio ein gwaith ar ddatblygu cynllun cyfathrebu ac ymgysylltu ar gyfer y maes gofal. Disgwylir i'r cynllun gael ei gyhoeddi ddiwedd yr haf 2024 a'i fwriad yw i

sicrhau ein bod yn cynnwys ein cymunedau'n effeithiol wrth ddatblygu ein gwasanaethau ac yn gwella hygyrchedd yr wybodaeth sydd ar gael i'r cyhoedd.

- Codwyd ymwybyddiaeth o'r agenda Oed Gyfeillgar ymysg y Cyngor a'i bartneriaid gan gytuno ar flaenoriaethau am y 5 mlynedd nesaf. Cyflwynwyd cais i Sefydliad Iechyd y Byd am achrediad sir Oed Gyfeillgar hefyd.

Byw'n Annibynnol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Agorwyd y ddarpariaeth Tai Gofal Ychwanegol Ysgafn ym Mhwillheli, gyda'r bwriad o greu datblygiadau tebyg mewn rhannau eraill o'r sir, gyda blaenoriaeth i ardaloedd Dolgellau a Chaernarfon.
- Ychwanegwyd at yr opsiynau llety addas ar gyfer unigolion ag Anableddau Dysgu drwy ddatblygu Tai â Chefnogaeth newydd i annog byw yn annibynnol yn hytrach nag ariannu lleoliadau all-sirol. Rydym yn edrych ar ddatblygu safle Frondeg, Caernarfon hefyd ac wrthi'n adnabod ac addasu nifer o dai ar draws y sir i gynyddu'r ddarpariaeth Tai â Chefnogaeth ymhellach.
- Gweithredu'r rhaglen i wreiddio'r model gofal cartref newydd gan sicrhau bod darparwyr gofal mewnol ac allanol yn dod yn rhan o'r Timau Adnoddau Cymunedol ac felly'n cydweithio'n effeithiol â'r cymunedau'n ehangach.
- Datblygwyd Cynllun Gofalwyr (Oedolion a Phlant) i sicrhau ein bod yn adnabod, cydnabod a chefnogi'r gwaith amhrisiadwy mae gofalwyr di-dâl ar draws Gwynedd yn ei wneud.
- Dechrau adolygu ein darpariaethau gofal dydd ac ysbaid er mwyn cytuno ar fodel newydd i gefnogi llesiant unigolion a gofalwyr.
- Rydym wedi cychwyn cefnogi'n trigolion drwy'r broses o drawsnewid digidol erbyn 2025 – hyn yn cynnwys datblygu fframwaith ar gyfer prynu offer teleofal digidol, ac rydym ar ganol uwchraddio offer teleofal ein trigolion fesul ardal. Rydym hefyd yn treialu ac ymchwilio i dechnoleg a systemau newydd ac arloesol i'n galluogi i weithio'n fwy ataliol.
- Wedi ailedrych ar y ffordd yr ydym yn cefnogi'r broses o dderbyn a darparu gofal drwy daliadau uniongyrchol, gan fewnoli'r gwasanaeth. Rydym yn pwysu a mesur gwahanol opsiynau a disgwylir dod i benderfyniad ar sut bydd y gwasanaeth cefnogi taliadau uniongyrchol yn edrych i'r dyfodol erbyn diwedd haf 2024.

Gofal Arbenigol o Ansawdd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Fe wnaethom gydweithio gyda darparwyr preswyl a nyrsio er mwyn deall eu costau. Defnyddiwyd system 'CareCubed' i feincnodi costau gofal a sicrhau bod y ffioedd sy'n cael eu talu gennym wedi eu selio ar dystiolaeth gadarn. Fe wnaethom barhau i ystyried opsiynau posib ar gyfer datblygu gwelyau nyrsio ar y cyd â'r Bwrdd Iechyd, gyda'r nod o sicrhau gwelyau nyrsio digonol.
- Datblygu a gweithredu ar achos busnes safle Penrhos er mwyn datblygu gwelyau nyrsio ar y cyd â'r Bwrdd Iechyd, yn ogystal ag ystod eang o ddarpariaeth llety gyda gofal.
- Parhau i edrych am opsiynau i ehangu'r ddarpariaeth dementia yn ein cartrefi ymhellach
- Penodwyd swyddog prosiect i arwain ar y gwaith o ddatblygu'r timau integredig (timau sy'n cynnwys staff gofal yn ogystal â staff iechyd). Y bwriad yw eu galluogi i gyflawni'r hyn sy'n bwysig i oedolion Gwynedd drwy ddileu unrhyw rwystrau.

- Cynhaliwyd adolygiad o'n model darparu gwasanaethau iechyd meddwl i sicrhau ein bod yn cyfarch ein cyfrifoldebau o dan y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant.
- Cyfrannu at brosiect corfforaethol, Cynllunio'r Gweithlu, gan sicrhau sylw priodol i'r heriau penodol a chyfeleon gyrfaol sy'n bodoli'n y maes gofal.

Cefnogi Llesiant Pobl

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Mabwysiadwyd Cynllun Lliniaru ac Atal Tlodi (sefydlwyd Grŵp Tlodi Gwynedd, Rhwydwaith Fwyd a Siarter Fwyd).
- Gwerthuswyd y rhwydwaith bresennol o Hybiau Helpu Pobl gyda'r bwriad o'i ehangu i ardaloedd pellach.
- Adolygwyd trefniadau cydweithio a chyfeirio rhwng ein prif ddrysau ffrynt i adnabod gwelliannau posibl yn y system.
- Cydweithio gyda'r Adran Tai ac Eiddo i gyflawni'r Cynllun Atal Digartrefedd drwy'r Grant Cymorth Tai.

Cynllun Awtistiaeth

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Parhau gyda'r rhaglen hyfforddiant i staff rheng flaen.
- Cydweithio gyda'r trydydd sector i ddatblygu gwasanaethau i gefnogi plant / pobl ifanc awtistig.
- Sefydlu'r swyddi angenrheidiol er mwyn datblygu gwasanaeth i roi cyngor a chymorth i blant awtistig a'u rhieni.

Datblygu darpariaeth breswyl i blant mewn gofal mewn cartrefi grŵp bychan

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Penodwyd Rheolwr Prosiect fydd yn gweithio i ddatblygu'r cynllun newydd.
- Cwblhawyd Achos Busnes ar gyfer sefydlu'r Cartrefi Grŵp Bychan.
- Cyflwynwyd Cais Cyfalaf ar gyfer prynu / addasu eiddo.
- Datblygwyd Datganiad o Bwrpas a pholisïau ar gyfer y datblygiad gan y bydd eu hangen i gofrestru'r uned gydag Arolygaeth Gofal Cymru.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Prynwyd y tŷ cyntaf ar gyfer y gwasanaeth Cartrefi Grŵp Bychan i blant. Bydd hyn yn caniatáu i ni wella profiadau'r plant sydd yn ngofal y Cyngor gydag anghenion dwys a chymhleth, sydd ar hyn o bryd yn gorfod gadael y sir neu Gymru er mwyn cael darpariaeth addas. Byddwn yn datblygu cartrefi preswyl cofrestredig ar gyfer grwpiau bychan o hyd at ddau o blant fydd yn caniatáu iddynt gael gofal yng Ngwynedd, mynychu ysgolion lleol, a chymryd rhan gyflawn ym mywyd eu cymunedau.
- Mae Canolfan Hafan y Sêr ers mis Ionawr 2024 yn agored 7 diwrnod yr wythnos, yn cynnig gofal ysbaid i blant anabl.
- Cyhoeddwyd tudalen wybodaeth newydd ar wefan y Cyngor er mwyn hyrwyddo'r ddarpariaeth 12.5 awr yr wythnos o ofal am ddim sydd ar gael lle mae modd gwirio codau post.
- Mae gwaith yn parhau yn Neiniolen, ardal sydd wedi ymuno â'r gwasanaeth Dechrau'n Deg, er mwyn ehangu'r ddarpariaeth a'r gwasanaeth sydd ar gael i

deuluoedd yn y pentref. Bydd adeilad newydd i'r gwasanaeth newydd gan gynnwys swyddfa i'r tîm ac adeilad mwy ar gyfer y lleoliad gofal plant yn parhau i ddatblygu yn ystod 2024-25 gan ein bod wedi derbyn £590k o gyfalaf gan y Llywodraeth. Bydd y gwaith wedi ei gwblhau erbyn mis Mawrth 2025.

- Er y cynnydd sylweddol yn y nifer o alwadau ynglŷn â lles plant, llwyddodd y Tîm Tu Allan i Oriau i ymateb iddynt i gyd.
- Cynigwyd 615 noswaith o ofal egwyl fer i blant dros y flwyddyn. Mae hyn yn caniatáu i'r plentyn dderbyn y gofal a chefnogaeth orau, a chael cyfleoedd a phrofiadau i annog eu datblygiad a'u lles, tra mae rhieni yn medru mwynhau cyfnodau o seibiant ac amser iddynt o'u rôl gofalu. Mae'r nosweithiau yma yn helpu teuluoedd drwy roi egwyl fer ac atal plant sydd ag anableddau dwys rhag mynd i ofal.
- Llwyddodd y Timau Adnoddau Cymunedol i ymdopi â chynnydd sylweddol mewn galw drwy lwyddo i gynnal 150 o asesiadau anghenion gofal y mis (ar gyfartaledd) yn ystod 2023/24. Roedd hyn yn gynnydd sylweddol o gymharu â 101 yn ystod 22/23.
- Llwyddodd y gwasanaeth Anabledd Dysgu i gwrdd ag anghenion lletya 16 o unigolion yn ystod y flwyddyn.
- Wedi gwobrwyo tendr i gwmni Agoriad i roi cefnogaeth ymarferol i unigolion ag anableddau dysgu lwyddo yn y byd gwaith. Cynyddodd y nifer o unigolion ag anableddau dysgu sydd yn rhan o'r cynllun cyfleon gwaith o 58 ar ddechrau Ebrill 2023 i 99 erbyn diwedd Mawrth 2024.
- Cynllun Gofalwyr wedi'i gyd-datblygu gydag amrediad eang o fudd-ddeiliaid, a meysydd blaenoriaeth cychwynnol wedi'u hadnabod.
- Strategaeth Dementia Gwynedd wedi'i chyd-gynhyrchu gan grŵp o fudd-ddeiliaid, a blaenoriaethau wedi'u hadnabod.
- Bu gwaith adeiladu i wella ein cartref preswyl yn Nolgellau oedd yn cynnwys ailosod lifft a rhyddhau gwelyau ar y llawr cyntaf. Gwnaethpwyd gwelliannau i'n cartrefi yn y Bermo, Bangor a Nefyn hefyd.
- Rydym wedi trosglwyddo'r gwasanaeth taliadau uniongyrchol o gwmni allanol i ddwylo'r Cyngor yn llwyr bellach, ac er bod mwy o waith i'w wneud i gwblhau'r trawsnewid, mae gennym fwy o reolaeth ar safon y gwasanaeth o ganlyniad.
- Gwaith wedi mynd rhagddo i baratoi i sefydlu Gwasanaeth Cymdeithasol Iechyd Meddwl newydd ar wahân i'r Bwrdd Iechyd, a fydd yn weithredol o fis Mai, 2024.
- Cais 'Gwynedd Oed Gyfeillgar' wedi'i gyflwyno i Sefydliad Iechyd y Byd a rhaglen waith yn cael ei datblygu.

Ystadegau wedi eu dylunio i ddilyn

Cyfartaledd o gynadleddau achos lle bu glywed llais/barn y plentyn (5+oed) yn 95%.
Mae pob person ifanc ôl-ofal wedi neu yn cael cynghorydd personol ac felly yn 100% dros y flwyddyn ddiwethaf
Canran asesiadau DERWEN sydd wedi ei gwblhau o fewn 42 diwrnod yn 76%.
Y canran o adolygiadau gofal lle mae'r unigolyn yn nodi eu bod yn llwyddo i gyflawni'r hyn sy'n bwysig iddynt yn 82%
Canran o'r adolygiadau lle ydym wedi cyflawni hyn sy'n bwysig. (Anableddau Dysgu) yn 90% o'r achosion
Cynyddwyd nifer y dosbarthiadau wyneb yn wyneb Dementia Actif o 13 i 16

GWYNEDD GYMRAEG

Fel arweinydd cenedlaethol byddwn yn hybu ffyniant y Gymraeg ym mhob rhan o'r sir. Ein huchelgais yw:

- Sicrhau bod pob plentyn yng Ngwynedd yn gallu defnyddio'r Gymraeg yn hyderus yn yr ysgol ac yn gymdeithasol.
- Hybu ffyniant y Gymraeg ym mhob rhan o'r sir a sicrhau bod cyfleoedd digonol i bawb allu defnyddio'r Gymraeg yn naturiol yn eu cymunedau.
- Cydweithio gyda'n partneriaid i hwyluso'r gallu i drigolion Gwynedd gael mynediad at yr holl wasanaethau cyhoeddus drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Sicrhau bod hybu'r Gymraeg yn rhan allweddol o holl waith y Cyngor, ac unrhyw gynlluniau sydd yn effeithio ar bobl Gwynedd.
- Cefnogi ymdrechion i greu siaradwyr newydd o bob oed.
- Sicrhau mynediad at wybodaeth a chyfleusterau hamdden, diwylliannol a chelfyddydol o safon.

Prosiectau

- Moderneiddio ac ehangu'r ddarpariaeth drochi ar gyfer dysgu Cymraeg i blant
- Hybu defnydd o'r Gymraeg gan drigolion Gwynedd

Diweddariad ar y prosiectau

Moderneiddio ac ehangu'r ddarpariaeth drochi ar gyfer dysgu Cymraeg i blant

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Achos busnes gwerth £1.1m ar gyfer moderneiddio amgylchedd dysgu'r tair Canolfan Iaith Gynradd wedi ei gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru
- Yn sgil derbyn grant trochi hwyr gan Lywodraeth Cymru, llwyddwyd i ychwanegu rhagor o leoliadau i bentref rhithwir Aberwla ar gyfer dysgwyr Cymraeg. Yn 2023-24, datblygwyd yr Amgueddfa, Caffi Puw Paned a'r Ganolfan Hamdden. Erbyn hyn mae'r adnodd yn cael ei ddefnyddio yn rheolaidd yn yr unedau trochi i gefnogi'r dysgu ac yn cael ei dreialu yn draws sirol. Mae'r adborth yn gadarnhaol iawn.

Hybu defnydd o'r Gymraeg gan drigolion Gwynedd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Dadansoddwyd canlyniadau'r cyfrifiad diweddaraf i sefydlu anghenion ieithyddol ar draws y sir. Blaenoriaethwyd ardaloedd i gael ymyrraeth a chefnogaeth ar lefel gymunedol.
- Datblygwyd a mabwysiadwyd Strategaeth Iaith newydd ar gyfer 2023-33 gan y Cyngor Llawn ym mis Rhagfyr 2023.
- Datblygwyd a gweithredwyd rhaglen waith Prosiect 15 sy'n rhoi sylw i greu cynnwys digidol yn y Gymraeg ar gyfer gwahanol gynulleidfaoedd, ar wahanol blatfformau ac mewn gwahanol arddulliau a chreu cyfleoedd newydd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.
- Gweithredwyd rhaglen waith Prosiect Gwarchod Enwau Llefydd er mwyn sicrhau bod yr enwau Cymraeg yn cael eu gwarchod ac yn parhau i gael eu defnyddio.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Adolygwyd cynnydd ar y strategaeth iaith (2018-23) yn unol â gofynion y Comisiynydd gan gyhoeddi'r adroddiad monitro ym mis Ionawr 2024.

- Cyfrannwyd at waith is-grŵp y Gymraeg y Bwrdd Gwasanaethau sy'n ceisio ymateb i'r heriau o recriwtio gweithlu gyda sgiliau Cymraeg.
- Parhawyd gyda'r gwaith o gynorthwyo i sefydlu menter iaith annibynnol – Menter Iaith Gwynedd er mwyn sicrhau bod cefnogaeth ar lawr gwlad i gynyddu defnydd o'r Gymraeg
- Yn 2023-24, llwyddodd 100% o newydd-ddyfodiaid Gwynedd i gyflawni gofynion lefel 1 o ran dysgu'r Gymraeg yn yr unedau trochi.
- Mae pecyn cefnogol digidol ar ffurf dosbarthiadau Google yn cynnwys adnoddau i gefnogi newydd-ddyfodiaid wedi iddynt ddychwelyd i'r ysgol ar ôl mynychu'r Gyfundrefn Drochi wedi eu creu a'u rhannu hefo staff ysgolion.
- Adroddwyd i Fforwm Iaith yr Adran, y Pwyllgor Iaith a Llywodraeth Cymru ar gynydd yn erbyn 7 deiliant Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Gwynedd yn ystod y flwyddyn. Mae'r Cynllun Strategol yn ddogfen statudol ar gyfer cynllunio'r Gymraeg, a dyma brif lwyddiannau'r flwyddyn:
 - 100% Darpariaeth Feithrin yn Gymraeg;
 - 100% o staff arbenigol a darpariaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol ar gael yn Gymraeg;
 - Bwrlwm gweithgarwch y siarter iaith yn amlwg ar draws y sir i hyrwyddo'r defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg;
 - 87.01% o holl ddisgyblion Gwynedd yn sefyll arholiad TGAU Cymraeg iaith gyntaf.
- Mae pob ysgol yng Ngwynedd wedi nodi eu categori ieithyddol yn y cyfrifiad blynyddol eleni. Ag eithrio 3 ysgol drosiannol mae pob ysgol yng nghategori 3 cyfrwng Cymraeg. Rydym yn cydweithio efo'r ysgolion trosiannol i'w cefnogi wrth iddynt gynllunio eu taith i gynyddu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg.
- Yn 2023-24, bu i 99% o ddysgwyr cynradd ysgol gyfan nodi eu bod yn ymgymryd ag o leiaf 70% o'u gweithgareddau ysgol (cwricwlaidd ac allgyrsiol) yn Gymraeg (Ysgolion Categori 3).
- Yn 2023-24, bu i 96% o ddysgwyr uwchradd ysgol gyfan nodi eu bod yn ymgymryd ag o leiaf 70% o'u gweithgareddau ysgol (cwricwlaidd ac allgyrsiol) yn Gymraeg (Ysgolion Categori 3).
- Gweithredwyd a hyrwyddwyd elfennau newydd o'r polisi iaith gan gynnwys arddel enwau Cymraeg fel Cyngor Gwynedd.
- Cydweithiwyd gyda Phrifysgol Bangor er mwyn ymchwilio i agwedd a defnydd iaith trigolion.

Ystadegau wedi eu dylunio i ddilyn

Mae 100% o hwyrddyfodiaid Gwynedd wedi cyflawni gofynion lefel 1 yn yr unedau trochi cynradd
Llwyddodd 73% o hwyrddyfodiaid Gwynedd i gyflawni gofynion lefel dau (cyfartaledd blwyddyn yn y cynradd)
Mae 100% o hwyrddyfodiaid Gwynedd wedi cyflawni gofynion lefel 1 yn yr unedau trochi Pontio cynradd/Uwchradd
Llwyddodd 85% o hwyrddyfodiaid Gwynedd i gyflawni gofynion lefel dau (cyfartaledd blwyddyn Cynradd /Uwchradd)

GWYNEDD WERDD

Mae Cyngor Gwynedd wedi datgan argyfwng hinsawdd, a'n nod yw i fod yn gyngor carbon sero net ac ecolegol gadarnhaol erbyn 2030. Ein huchelgais yw i sicrhau:

- Lleihad sylweddol mewn allyriadau carbon.
- Ymateb i effeithiau newid hinsawdd.
- Cynnydd mewn bioamrywiaeth a chynefinoedd natur.
- Rhwydwaith rhagorol o lwybrau i drigolion gael y dewis o deithio llesol i'w man gwaith, addysg neu hamdden.
- Rhwydwaith cludiant cyhoeddus sy'n cwrdd ag anghenion cymunedau Gwynedd.

Prosiectau

- Gweithredu ar risgiau llifogydd
- Gwastraff ac ailgylchu
- Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur
- Teithio Llesol
- Trafnidiaeth Gyhoeddus
- Cynllun Datblygu Lleol newydd
- Cymunedau Glân a Thaclus

Diweddariad ar y prosiectau

Gweithredu ar risgiau llifogydd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Lluniwyd Strategaeth Llifogydd a cynhaliwyd ymgynghoriad ar y ddogfen ddrafft. Bydd y sylwadau a dderbyniwyd fel rhan o'r ymgynghoriad yn cael eu hystyried cyn y bydd y Strategaeth derfynol yn cal ei mabwysiadu yn ystod haf 2024.

Gwastraff ac ailgylchu

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Adolygwyd trefniadau a rheolaeth casglu gwastraff er mwyn mabwysiadu rhaglen o welliannau o fewn y gwasanaeth oedd yn cynnwys lleihau lefelau salwch, cryfhau iechyd, diogelwch a lles a bodlonwyd cyffredinol y gweithle, gostwng lefelau cwynion a thaclo materion oedd yn achosi gorwariant.
- Rhoddwyd sylw penodol hefyd i gryfhau trefniadau lechyd, Diogelwch a Lles ar draws y gwasanaethau gwastraff, a dechreuwyd ar raglen i wella isadeiledd a threfniadau trin ailgylchu yn ein safleoedd.
- Ystyriwyd y data a'r wybodaeth er mwyn rhoi cyfeiriad clir i hwyluso'r gwaith o gyrraedd y targedau ailgylchu cenedlaethol.

Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Aseswyd anghenion fflyd y Cyngor i'r dyfodol a chytunwyd i fuddsoddi £1,048,400 dros gyfnod o ddwy flynedd yn 2023/24 a 2024/25 er mwyn newid cerbydau am rhai trydan yn unol â'r Cynllun Fflyd Werdd 2023-2029.
- Gosodwyd 37 pwynt gwefru newydd, oedd yn cynnwys rhai ar gyfer fflyd y Cyngor, a rhai ar gyfer defnydd trigolion mewn mannau cyhoeddus, gyda rhaglen waith i osod rhagor o bwyntiau dros 20 safle ychwanegol eisoes wedi cychwyn yn ystod 2023/24.

- Cytunwyd i fuddsoddi £416,617 mewn cynllun peilot i uwchraddio goleuadau i rai LED ar 6 o safleoedd
- Llwyddwyd i ddenu grant o £1.75m gan Lywodraeth Cymru er mwyn cynnal prosiect peilot o osod pypiau gwres ar 3 safle. Cytunwyd i fuddsoddi £175,478 o gyllideb y Cyngor er mwyn gallu hawlio'r grant.
- Derbyniodd brosiect Tirlenwi Gwyllt 'safon aur' gan [Restor \(www.restor.eco\)](http://www.restor.eco), yr hwb rhyngwladol ar gyfer adferiad natur. Mae hwn yn brosiect sy'n trosi cyn safleoedd tirlenwi gwastraff yn gynefinoedd natur.
- Darparwyd hyfforddiant wedi ei achredu gan y "Carbon Literacy Project" ar gyfer staff ac aelodau'r Cyngor.

Teithio Llesol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cyflwynwyd ceisiadau grant i ymestyn ein rhwydwaith o lwybrau teithio llesol.
- Cyflawni'r prosiectau oedd wedi bod yn llwyddiannus yn denu arian grant gan y Llywodraeth, gan gynnwys:
 - Ffordd Penrhos, Bangor – Rhan 1.
 - Gwella isadeiledd Lôn Las Ogwen.
 - Darparu llochesi beics yn Ysgol Cymerau, Pwllheli.
 - Gwella llwybrau teithio llesol a mynediad i Ysgol Godre'r Berwyn, Bala.

Trafnidiaeth Gyhoeddus

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cwblhau adolygiad o'r rhwydwaith bysiau cyhoeddus traws-sirol gyda'r nod o:
 - wella'r ddarpariaeth cludiant drwy addasu'r amserlenni i gryfhau cysylltiadau rhwng bysiau a threnau gan greu posibiliadau teithio ehangach.
 - addasu ein hamserlenni i weithredu'n fwy cynaliadwy er mwyn ceisio cynyddu posibiliadau teithio i ardaloedd gwledig sydd heb ddarpariaeth ddigonol ar hyn o bryd.

Roedd allbynnau yr adolygiad yn cynnwys:

- Cyflwyno rhwydwaith newydd i ardaloedd Dyffryn Nantlle, Caernarfon a Meirionnydd gyda amserlenni a phrisiau tocynnau safonol sydd wedi ymateb i adborth a dderbyniwyd gan ran-ddeiliaid ac wedi optimeiddio adnoddau.
- Gwella lefel yr amllder ar y G23 rhwng Abermaw a Porthmadog.
- Gwell integreiddio rhwng gwasanaethau lleol a rhai TrawsCymru.
- Cyflwyno dau wasanaeth fflecsi newydd yn Dyffryn Dulas a Dolgellau sy'n cynnig cyswllt trafndiaeth pwysig yn rhai o ardaloedd gweledig y sir.
- Cyflwyno gwasanaeth T22 (Caernarfon-Porthmadog-Blaenau Ffestiniog) sy'n gweithredu â bysiau trydan gyda depo gwefru newydd ym Mhorthmadog.

Cynllun Datblygu Lleol newydd

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Sefydlwyd Gwasanaeth Polisi Cynllunio newydd ar gyfer ardal awdurdod cynllunio lleol Gwynedd, ar ôl i'r trefniadau cydweithio gyda Ynys Môn ddod i ben ddiwedd mis Mawrth 2023.
- Sefydlwyd a gweithredwyd ar drefniadau llywodraethu newydd ar gyfer gwaith polisi cynllunio oedd yn cynnwys cynnal cyfarfodydd o'r Gweithgor Polisi Cynllunio newydd.

- Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar Gytundeb Cyflawni Drafft y Cynllun Datblygu Lleol newydd, sef y cam cyntaf statudol o baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol newydd.
- Derbyniwyd cymeradwyaeth y Cyngor Llawn i gyflwyno'r Cytundeb Cyflawni Drafft i Lywodraeth Cymru am eu sêl bendith.

Cymunedau Glân a Thaclus

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Mae 5 Tîm Tacluso bellach yn weithredol ar draws y Sir ac yn brysur yn harddu ein cymunedau. Mae modd i gynghorwyr lleol greu cais am waith yn eu hardaloedd, ac mae modd i'r gweithwyr ddiweddarau ceisiadau ar eu tabledi tra maent allan yn gweithio o fewn ein cymunedau.
- Cynhaliwyd sesiynau ymgynghori o fewn ein cymunedau er mwyn rhannu egwyddorion y Timau Tacluso ac i roi cyfle i aelodau lleol fynegi barn ynglŷn â'r math o waith sydd angen ei dargedu a'r ffordd orau o'i gyflawni.
- Er mwyn ceisio cyrraedd ein nod o wireddu Cymunedau Glân a Thaclus drwy Wynedd, rydym bellach wedi ymgorffori'r gwasanaethau canlynol o fewn un Gwasanaeth newydd, sef y Gwasanaeth Edrychiad Stryd, er mwyn gallu canolbwyntio ar edrychiad a delwedd ein strydoedd a ffordd:
 - Glanhau Strydoedd
 - Gorfodaeth Stryd
 - Tîm Tacluso Ardal Ni

Ers sefydlu'r Timau Tacluso, mae eu gwaith wedi cyfrannu'n sylweddol at wella edrychiad a delwedd ein strydoedd a'n hamgylchedd ac rydym yn falch o adrodd eu bod wedi derbyn adborth cadarnhaol iawn gan Aelodau, chynghorau cymuned a thref a thrigolion lleol.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Mae'r safle Aros-fan cyntaf, sy'n cynnig man aros dros-nos i gartrefi modur, wedi ei agor gan Gyngor Gwynedd yng Nghricieth. Dyma'r cyntaf o bedwar safle peilot mae Cyngor Gwynedd yn eu datblygu er mwyn cael gwell rheolaeth o gartrefi modur yn y sir. Mae gwaith hefyd yn cael ei gwblhau ar safle Aros-fan Llanberis ar hyn o bryd, gyda gwaith yn bwrw ymlaen ar safleoedd Ceir Gogledd, Pwllheli a maes parcio Doc Fictoria, Caernarfon.
- Mae'r mwyafrif llethol (99%) o fusnesau bwyd sy'n cael eu harchwilio yn parhau i gyrraedd sgôr o 3+, a threfnir ail-ymweliad o fewn 3 mis ar gyfer y rhai sy'n cael sgôr is na hynny.
- Mae'r amser a gymerir i benderfynu ar geisiadau cynllunio yn parhau i wella ac mae perfformiad y Cyngor yn rhagori ar y cyfartaledd cenedlaethol, gyda Gwynedd yn hanner uchaf cynghorau Cymru.
- Mae gwaith y Gwasanaeth i baratoi a gweithredu ar gyfer y trefniadau cyflymder 20mya wedi ei ganmol yn gyffredinol, yn dilyn ymgyssylltu helaeth gyda chymunedau a chynrychiolwyr lleol.
- Wedi sicrhau cyllid y Llywodraeth, dechreuwyd ar wedd gyntaf cynllun teithio llesol Ffordd Penrhos ym Mangor, llochesi beics yn Ysgol Cymerau, Pwllheli, a chynllun diogelwch yn y gymuned ger ysgol Godre'r Berwyn yn Y Bala. Mae gwaith hefyd wedi ei gynnal i uwchraddio pontydd ar Lôn Las Ogwen trwy gynllun Llewyrch o'r Llechi.

- Yn ystod 2023/4, llwyddwyd i osod 16 o bwyntiau gwefru 7kW, a 7 pwynt gwefru 50kW sydd ar gael i'w defnyddio gan y cyhoedd ar safleoedd y Cyngor a bydd gwaith yn parhau i gomisiynu rhagor yn fuan yn 2024/5.
- Mae gwaith canfod barn cymunedau wedi ei gynnal sydd wedi bwydo i mewn i'r gwaith o ddrafftio'r Cynllun Adfer Natur newydd sydd wedi mynd rhagddo yn 2023/24 – ac rydym yn anelu i gwblhau'r gwaith yn 2024/25.
- Lansiodd gwasanaeth bws newydd (T22) ar gyfer llwybr Blaenau Ffestiniog – Porthmadog – Caernarfon ym mis Chwefror.
- Cyflwynwyd rhwydwaith bysus newydd yn Nyffryn Nantlle a Chaernarfon yn ardal Arfon a hefyd yn ardal Meirionnydd.
- Mae ein lefelau ailgylchu yn gyson ar draws y cyfnod, gan gyrraedd y targed cenedlaethol presennol o 64%.
- Rydym yn cydweithio gyda Wrap Cymru a Phartneriaethau Lleol ar y gwaith o baratoi Strategaeth Wastraff ar gyfer y Cyngor, a fydd yn ei le yn 2024/5.
- Derbyniodd 8 Canolfan Ailgylchu'r Cyngor bron i 14,800 tonn o wastraff, ac fe ailgylchwyd 76.8% o hwn.
- Atgyweiriwyd lampau stryd diffygiol o fewn 2.4 diwrnod ar gyfartaledd bob mis. Mae hyn yn wella na'r targed o 3 diwrnod.
- Roedd ein cyfradd pasio MOT Cerbydau Trwm yn uwch na'r cyfradd pasio cenedlaethol bob mis eleni, sy'n dangos ein bod yn cynnal a chadw ein cerbydau mewn modd effeithiol.
- Roedd canlyniadau arolwg annibynnol gan Cadwch Cymru'n Daclus yn dangos fod y canran o strydoedd glân yng Ngwynedd yn 96% sydd yn uwch na'r cyfradd cenedlaethol 2023/24.
- Sefydlwyd Gwasanaeth Edrychiad Stryd newydd ar ddechrau'r flwyddyn

Ystadegau wedi eu dylunio i ddilyn

Lefel ailgylchu yn cyrraedd y targed cenedlaethol o 64%
8 Canolfan Ailgylchu wedi derbyn bron i 14,800 tonn o wastraff gyda 76.8% wedi ei ailgylchu
99% o fusnesau bwyd sy'n cael eu harchwilio yn parhau i gyrraedd sgôr o 3+
100% o gwynion parcio anghyfreithlon yn derbyn ymweliad o fewn tridiau
Nifer o ddiwrnodau ar gyfartaledd i atgyweirio lampau stryd - 2.4 diwrnod
Canlyniadau arolwg annibynnol gan Cadwch Cymru'n Daclus yn dangos fod y canran o strydoedd glân yng Ngwynedd yn 96% sydd yn uwch na'r cyfradd cenedlaethol 2023/24
Achosion tipio i fyny 126% eleni oherwydd penodi Wardeiniaid newydd sydd wedi llwyddo i gofnodi mwy o achosion
Adborth gan gleientiaid YGC - dim sgôr oedd yn is na 9 allan o 10

GWYNEDD EFFEITHLON

Er mwyn sicrhau bod trigolion Gwynedd yn derbyn y gwasanaethau gorau posib mae cyfrifoldeb arnom i sicrhau bod ein trefniadau gweithredu mewnol o'r safon uchaf bob amser. Ein huchelgais yw:

- Hybu diwylliant gweithio agored a chynhwysol sydd bob amser yn rhoi anghenion pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.
- Darparu adnoddau staffio digonol ac addas ar gyfer cyflwyno gwasanaethau.
- Bod yn sefydliad sy'n gofalu am lesiant ein gweithlu ac yn gwreiddio egwyddorion cydraddoldeb yn naturiol ym mhob rhan o'r sefydliad.
- Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.

Prosiectau

- Cynllunio'r Gweithlu
- Datblygu diwylliant y Cyngor
- Sicrhau tegwch i bawb
- Merched mewn arweinyddiaeth
- Rheoli effaith toriadau cyllidol cenedlaethol
- Cynllun Digidol
- Adolygiad strategol ar reolaeth lechyd a Diogelwch
- Mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo er mwyn sicrhau bod ein hystâd yn addas i bwrpas ar gyfer gweithio yn y dyfodol

Diweddariad ar y prosiectau

Cynllunio'r Gweithlu

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Datblygwyd delwedd y Cyngor fel cyflogwr, trwy amlygu'r amrediad o gyfleoedd gyrfa a'r buddion cystadleuol sydd ar gael o fod yn gweithio i Gyngor Gwynedd.
- Datblygwyd ac ehangwyd cynllun datblygu talent ar gyfer staff y Cyngor.
- Penodwyd rhagor o brentisiaid a hyfforddeion proffesiynol, gan roi ffocws ar feysydd blaenoriaeth.
- Gweithiwyd â sefydliadau addysgol er mwyn datblygu'r ddarpariaeth Gymraeg sy'n cael ei chynnig i brentisiaid / hyfforddeion.

Datblygu diwylliant y Cyngor

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cyflwynwyd Cynllun Pum Mlynedd newydd ar gyfer datblygu diwylliant y Cyngor drwy raglen "Ffordd Gwynedd". Dyma'r enw ar y ffordd o weithio yr ydym wedi'i fabwysiadu er mwyn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud. Newid diwylliant, ymddygiadau a meddylfryd sydd wrth wraidd hyn, ac mae'n digwydd ar draws pob rhan o weithgaredd y Cyngor.
- Cefnogwyd rheolwyr i addasu a chymhwyso trefniadau gweithio 'hyblyg' i gadarnhau a chryfhau egwyddorion Ffordd Gwynedd.
- Cynnal mwy o adolygiadau bychain Ffordd Gwynedd er mwyn cefnogi adrannau i wella a datblygu eu perfformiad.

Sicrhau tegwch i bawb

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Ehangwyd ein hyfforddiant cydraddoldeb, yn arbennig ar gyfer gweithwyr rheng flaen ac ynglŷn â nodweddion penodol.
- Cyflwynwyd ein trefn asesu effaith newydd.
- Enillwyd achrediad lefel 2 Hyderus o ran Anabledd ac achrediad 'Inclusive Employers'.
- Cyhoeddwyd Cynllun Cydraddoldeb newydd y Cyngor ar gyfer y cyfnod 2024-28.

Merched mewn arweinyddiaeth

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cynhaliwyd rhagor o weithgareddau sy'n sylfaen i waith y prosiect megis y Rhaglen Datblygu Potensial a'r Sgyrsiau dros Baned.
- Hyrwyddwyd a chodwyd ymwybyddiaeth o faterion rhagfarn heb wybod a hunan-ymwybyddiaeth ymysg rheolwyr a staff.
- Cynhaliwyd digwyddiadau i godi ymwybyddiaeth ymysg dynion.
- Ystyriwyd y broses benodi o safbwynt treialu gwneud ymgeiswyr ar gyfer swyddi yn anhysbys wrth lunio rhestr fer.
- Ystyriwyd beth mae Gwasanaethau ar draws y Cyngor yn ei wneud i annog merched i ymgeisio am swyddi uwch er mwyn adnabod a rhannu arfer da.
- Rhoddwyd sylw i gyfansoddiad pwyllgorau a grwpiau er sicrhau bod cydbwysedd o ran cynrychiolaeth fenywaidd a gwrywaidd.

Rheoli effaith toriadau cyllidol cenedlaethol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Monitro bod yr arbedion gwerth £5.2m ar gyfer 2023/24, a gafodd eu cymeradwyo gan y Cyngor Llawn 02/03/23, yn cael eu blaenoriaethu gan yr Adrannau i'w gwireddu yn ystod y flwyddyn ariannol.
- Monitro bod yr Adrannau yn blaenoriaethu gwireddu arbedion sydd wedi llithro o flynyddoedd ariannol blaenorol.
- Cynnal adolygiad gwedd 2 o weithredu arbedion ar gyfer eu gweithredu yng nghyllideb 2024/25 ymlaen.

Cynllun Digidol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Mabwysiadwyd strategaeth ddigidol newydd ar gyfer y Cyngor a phobl Gwynedd gan y Cabinet ar 07/11/23. Mae'r Cynllun yn amlinellu cynlluniau gwella, risgiau ac unrhyw oblygiadau ariannol, unai drwy fuddsoddiad neu arbedion.
- Mae rhaglen waith fanwl bellach yn weithredol, gyda threfniadau llywodraethu ar waith er mwyn cadw trosolwg ar weithrediad y strategaeth ddigidol.

Adolygiad strategol ar reolaeth iechyd a Diogelwch

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Adolygwyd sefyllfa hyfforddiant Rheolwyr a Phenaethiaid Cynorthwyol ar draws y Cyngor.
- Cyflwynwyd cynllun gweithredu manwl drafft i dîm rheoli y Cyngor ar sut i gyrraedd model integredig o reoli iechyd a diogelwch.

Mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo er mwyn sicrhau bod ein hystâd yn addas i bwrpas ar gyfer gweithio yn y dyfodol

Dyma gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Cynhaliwyd trafodaethau gyda phob Adran i asesu a yw eu hasedau yn addas i bwrpas ar gyfer darparu gwasanaethau.
- Adolygwyd ein holl bolisiâu mewn cyswllt â rheolaeth a chynnal a chadw eiddo.
- Sefydlwyd beth fydd ein hanghenion swyddfeydd i allu cyflawni ein cynllun gweithio'n hyblyg.

Rhai o'n prif gyflawniadau

- Atebwyd 138,597 o alwadau gan y cyhoedd i'n canolfan alw Galw Gwynedd.
- Cyflwynwyd 257,077 o geisiadau ar-lein drwy wefan y Cyngor yn ystod 2023/24, sef cynnydd o 30,734 o'r flwyddyn flaenorol. Mae'r prosiect sylweddol i wella hygyrchedd y wefan yn parhau.
- Dadansoddiad o aelodaeth y Panel Trigolion wedi'i gwblhau a champau i recriwtio aelodau newydd wedi cychwyn gyda chymorth Aelodau etholedig mewn wardiau penodol.
- Mae'r Tîm Ymchwil wedi cwblhau 10 o brosiectau sydd yng Nghynllun Gwybodaeth y Cyngor ac wedi cyfrannu ymchwil a thystiolaeth at nifer o brosiectau allweddol y Cyngor gan gynnwys trawsnewid gwasanaethau gofal, yr economi ymweld gynaliadwy, a chydraddoldeb.
- Cynhaliwyd Arolwg Llais Staff yn ystod y flwyddyn. Bydd y canlyniadau yn cael eu defnyddio i adnabod anghenion y gweithwyr o ran llesiant ac i lunio Strategaeth Llesiant Cyngor Gwynedd.
- Llwyddwyd i gaffael system rheoli achos newydd ar gyfer y Gwasanaeth Cyfreithiol ar y cyd â phartneriaid. Mae'r system wedi ei mewnosod ac yn weithredol. Bydd hyn yn caniatáu i'r Cyngor barhau i gynnal gwasanaethau cyfreithiol electroneg sydd bellach yn hanfodol a datblygu systemau fwy integredig i gefnogi gwaith allweddol megis amddiffyn plant.
- Erbyn diwedd mis Mawrth roedd y gyfradd gasglu yn ystod y flwyddyn ar gyfer Treth Cyngor yn 94.4% ac Ardrethi Annomestig yn 94.81%. Rydym yn gweithio i gynyddu hyn ymhellach yn ystod y flwyddyn i ddod.
- Mae'r Adran Gyllid yn cefnogi adrannau'r Cyngor i fonitro gwireddu arbedion gwerth £5.2m yng nghyllideb 2023/24 ac hefyd yr arbedion pellach gwerth £5.6m yng nghyllideb 2024/25.
- Bydd y Cynllun Digidol newydd yn ein galluogi i fanteisio ar gyfleoedd i arloesi ac i wreiddio technoleg ddigidol er mwyn gwella safon byw ein trigolion, cydweithio yn well â phartneriaid, a chryfhau a gwella ymatebolrwydd ein gwasanaethau i anghenion a disgwyliadau ein cwsmeriaid.
- Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi ystyried sut mae'n "ychwanegu gwerth" ac wedi addasu ei bwrpas
- Mae'r cyd-weithio gyda Phartneriaeth Pensiwn Cymru wedi mynd o nerth i nerth gyda'r gronfa wedi dechrau pŵlio ein buddsoddiadau ecwiti preifat ac isadeiledd, a datblygu opsiynau i bŵlio asedau eiddo. Mae'r pŵl wedi darparu'r opsiynau buddsoddi er mwyn gweithredu y dyraniad asedau newydd yn raddol yn unol ag amodau'r farchnad.
- Mae'r gronfa wedi buddsoddi mewn Cronfa Ecwiti Cynaliadwy ac ymgysylltu gyda chwmnïau er mwyn parhau i weithredu ein polisi buddsoddi cyfrifol.

Ystadegau wedi eu dylunio i ddilyn

Sgôr am y wefan: 82% o'r rhai oedd wedi defnyddio'r teclyn bodlonrwydd yn nodi sgôr bodlonrwydd o 5 allan o 5
Mae cyfwerth oddeutu £200k o fuddion cymdeithasol wedi gynnig o gytundebau'r peilot Cyflwynwyd 257,077 o geisiadau ar-lein drwy wefan y Cyngor, cynnydd o 30,734
77% o geisiadau rhyddid gwybodaeth wedi'u hateb ar amser
40,985 tunelli o garbon o weithgareddau caffael o gymharu a 54,584 y flwyddyn blaenorol (seiliedig ar fformiwla Llywodraeth Cymru)
Nifer dyfeisiadau newydd gyflwynwyd i'r ysgolion Ipad 2,066 Chromebooks 5,966 Gliniaduron 5,904 Cyfanswm 13,936
Cyfartaledd amser a gymerwyd i brosesu cais budd-dal newydd wedi gostwng i 19.39 dyddiau o'i gymharu â 20.29 diwrnod yn 2022/23
Cyfartaledd amser a gymerwyd i brosesu hysbysiad newid mewn amgylchiadau (budd-dal) wedi gostwng i 3 diwrnod o'i gymharu â 4.27 diwrnod yn 2022/23

Cyfraniad at y 5 Ffordd o Weithio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

	Hirfymor	Aral	Integreiddio	Cydwelblio	Cymwys
GWYNEDD YFORY - Rhoir' cychwyn gorau posib mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc					
Trawsnewid addysg ar gyfer plant yn eu blynyddoedd cynnar	✓	✓	✓	✓	✓
Cinio ysgol am ddim	✓	✓	✓		
Moderneiddio adeiladau a'r amgylchedd dysgu	✓	✓	✓	✓	✓
Hyrwyddo llesiant plant a phobl ifanc a lleihau cost anfon plant i'r ysgol	✓	✓	✓	✓	✓
Ymestyn cyfleoedd chwarae a chymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD LEWYRCHUS - Cryfhau'r economi a chefnogi trigolion Gwynedd i ennill cyflogau teilwng					
Hyrwyddo ein diwylliant ac economi ymweld cynaliadwy	✓	✓	✓	✓	✓
Adfywio cymunedau a chanol trefi	✓	✓	✓	✓	✓
Creu'r amgylchiadau gorau posib yng Ngwynedd i fusnesau a mentrau cymunedol ffynnu, a chefnogi pobl Gwynedd i mewn i waith	✓	✓	✓	✓	✓
Cadw'r Budd yn Lleol	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD GLYD - Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas a fforddiadwy yn eu cymunedau					
Cynyddu'r cyflenwad o dai i bobl leol	✓	✓	✓	✓	✓
Ymdrin efo'r argyfwng costau ynni a thlodi tanwydd	✓	✓		✓	
Sicrhau nad oes neb yn ddigartref yng Ngwynedd	✓	✓		✓	
Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD OFALGAR - Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau					
Cefnogaeth Atalio yn Lleol	✓	✓	✓	✓	✓
Byw'n Annibynnol	✓	✓	✓	✓	✓
Gofal Arbenigol o Ansawdd	✓	✓	✓	✓	✓
Cefnogi Llesiant Pobl		✓	✓	✓	✓
Cynllun Awstiaeth	✓	✓		✓	✓
Datblygu darpariaeth breswyl i blant mewn gofal mewn cartrefi grŵp bychan	✓	✓	✓	✓	✓

	Hirfymor	Aral	Integreiddio	Cydwelblio	Cymwys
GWYNEDD GYMRAEG - Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posib i'n trigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned					
Moderneiddio ac ehangu'r ddarpariaeth drochi ar gyfer dysgu Gymraeg i blant	✓	✓			
Hybu defnyddio'r Gymraeg gan drigolion Gwynedd	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD WERDD - Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd					
Gweithredu ar risgiau llifogydd	✓	✓	✓	✓	✓
Gwastraff ac ailgylchu	✓	✓	✓	✓	✓
Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur	✓	✓	✓	✓	✓
Teithio Llesol	✓	✓	✓	✓	✓
Trafnidiaeth Gyhoeddus	✓	✓	✓	✓	✓
Cynllun Datblygu Lleol newydd	✓	✓	✓	✓	✓
Cymunedau Glân a Thaclus	✓	✓	✓	✓	✓
GWYNEDD EFFEITHLON - Rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf gan eu trin yn deg a sicrhau fod y Cyngor yn perfformio'n effeithiol ac effeithlon					
Cynllunio'r Gweithlu	✓	✓	✓	✓	✓
Datblygu diwylliant y Cyngor	✓	✓	✓	✓	✓
Sicrhau tegwch i bawb	✓	✓		✓	
Merched mewn arweinyddiaeth				✓	
Rheoli effaith toriadau cyllidol cenedlaethol	✓	✓	✓	✓	✓
Cynllun Digidol	✓	✓	✓	✓	✓
Adolygiad strategol ar reolaeth iechyd a Diogelwch	✓	✓	✓	✓	✓
Mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo er mwyn sicrhau bod ein hystâd yn addas i bwrpas ar gyfer gweithio yn y dyfodol	✓	✓	✓	✓	✓

www.llyw.cymru/llesiant-cenedlaethau-dyfodol-cymru

Rhan 2

Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021

Hunan Asesiad Cyngor Gwynedd 2023/24

Cefndir a Chyflwyniad

Dyma'r trydydd hunanasesiad i Gyngor Gwynedd ei gynnal dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Mae'r Ddeddf yn ei wneud yn ofynnol i bob Cyngor yng Nghymru adolygu'n barhaus i ba raddau y mae'n bodloni'r 'gofynion perfformiad', hynny yw i ba raddau:-

- i. y mae'n arfer ei swyddogaethau yn effeithiol;
- ii. y mae'n defnyddio ei adnoddau yn ddarbodus, yn effeithiol ac yn effeithlon;
- iii. y mae gan y Cyngor drefniadau llywodraethu effeithiol ar waith i sicrhau gofynion perfformiad i. a ii.

Bwriad y broses hunanasesu yw annog gonestrwydd, gwrthrychedd a thryloywder ynghylch perfformiad a llywodraethu'r Cyngor, gan gynnwys ei gydberthnasau allweddol rhwng arweinwyr gwleidyddol a swyddogion a'r ffordd y maent yn cael eu rheoli. Byddai dull gweithredu effeithiol yn cael ei berchenogi a'i arwain ar lefel strategol, ond byddai hefyd yn cynnwys aelodau a swyddogion ar bob lefel o'r sefydliad ac amrywiaeth o bobl ar draws cymunedau a phartneriaid.

Er bod y ddyletswydd hon yn un eithaf newydd, mae'r Cyngor eisoes yn paratoi nifer o ddogfennau sy'n cynnwys y math o wybodaeth sy'n ddisgwyliedig i ni ei gynnwys o fewn yr hunan asesiad. Mae hyn yn cynnwys dogfennau megis adroddiadau blynyddol Perfformiad, Cydraddoldeb, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, Datganiad Cyfrifon Blynyddol a'r Datganiad Llywodraethu. Y Grŵp Llywodraethu, sy'n cynnwys swyddogion megis y Cyfarwyddwr Corfforaethol, Pennaeth Cyllid, Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol a'r Pennaeth Gwasanaeth Cyfreithiol ymysg eraill, sydd wedi arwain/cymryd trosolwg o'r gwaith hyn o fewn y Cyngor. Bwriad hyn yw sicrhau fod y gwaith yn cael ei berchnogi a'i arwain ar lefel strategol.

Yn y gorffennol mae ein trefniadau adrodd ar berfformiad wedi bod yn canolbwyntio ar gynydd prosiectau o dan ein blaenoriaethau gwella ynghyd â pherfformiad gwaith dydd i ddydd Gwasanaethau ac Adrannau o fewn y Cyngor. Ceir copi o Adroddiadau Perfformiad Blynyddol y Cyngor ar wefan y Cyngor [yma](#).

Eleni, fel y llynedd, rydym wedi integreiddio'r gwaith gyda threfniadau herio a chefnogi perfformiad y Cyngor gan gynnwys yr hunanasesiad o fewn yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol fel bod yr holl wybodaeth o fewn yr un ddogfen.

Mae'r ddogfen hon yn grynodedd lefel uchel o hunan asesiad strategol o berfformiad y Cyngor yn ystod 2023/24 gyda'r canlyniadau yn seiliedig ar dystiolaeth o'r dogfennau a nodir uchod. Cynhelir cyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad ar lefel Adrannol bob yn ail fis sy'n

edrych ar gynnydd prosiectau blaenoriaeth, perfformiad gwasanaethau a'r ymateb i'r prif risgiau o fewn y Gofrestr Risg Corfforaethol. Mae'r wybodaeth wedyn yn bwydo i mewn i adroddiadau perfformiad rheolaidd a gyflwynir gan bob Aelod Cabinet yn ystod y flwyddyn ynghyd ac Adroddiad Perfformiad Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Mae'r ddogfen yn cynnwys asesiad o'n trefniadau llywodraethu gan ddefnyddio'r saith maes corfforaethol sy'n gyffredin i drefniadau llywodraethu corfforaethol cyrff cyhoeddus, fel yr awgrymir o fewn canllawiau statudol Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, gan ymateb i'r 3 gofyniad perfformiad y disgwylir i Gynghorau ymateb iddynt fel rhan o'r hunanasesiad. Rydym hefyd wedi ystyried y fethodoleg ddrafft a gyhoeddwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ar gyfer Aseidiadau Panel wrth baratoi'r hunanasesiad ar gyfer 2022/23 gan ymateb i'r cwestiynau canlynol:

- Pa mor dda 'rydym ni'n gwneud?
- Sut 'rydym ni'n gwybod hynny?
- Beth allwn ni wneud er mwyn gwella, a sut?

Yr hunanasesiad ar gyfer 2021-22 oedd ein hasesiad cyntaf a rhoddwyd camau mewn lle er mwyn cyfarch y gwelliannau oedd wedi eu hadnabod. Gwelwyd fod nifer o'r gwelliannau hynny yn parhau yn asesiad 2022-23 gan eu bod yn faterion hirdymor, ond ategwyd nifer o bwyntiau ychwanegol hefyd. Eleni, gwelir y patrwm yn parhau, gyda'r materion hirdymor yn ail-ymddangos ond gydag ystyriaethau newydd yn cael eu hychwanegu yn ogystal.

Gofyniad Perfformiad Un: Y graddau y mae'r Cyngor yn gweithredu ei swyddogaethau'n effeithiol.

Pa mor dda 'rydym ni'n gwneud?

Llynedd, mabwysiadodd y [Cyngor Gynllun newydd ar gyfer 2023-28](#). Y Cynllun hwn sydd yn arwain ein dyheadau a'n blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod. Fel rhan o'r broses o ddatblygu'r Cynllun fe ystyriwyd ystod eang o faterion i'w blaenoriaethu a bu i ni ymgysylltu ac ymgynghori gyda phobl leol, aelodau etholedig, Cyngorau Tref a Chymuned a phartneriaid. Un rhan o waith oedd yn allweddol yn natblygiad Cynllun y Cyngor oedd gwaith [Ardal Ni](#) sy'n amlinellu'r hyn sy'n dda am yr ardal, yr hyn sydd ddim cystal, a'r hyn sydd angen ei wneud er mwyn creu gwell ardal erbyn 2035.

Er mwyn sicrhau ein bod yn cyflawni'n swyddogaethau yn effeithiol, rydym yn gosod mesurau perfformiad mewn lle er mwyn herio perfformiad ar draws yr holl wasanaethau. Rydym yn adolygu'r mesurau hyn o dro i dro er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol, ac rydym yn ymwybodol o'r angen i herio ein hunain yn barhaus a gosod mesurau sydd yn ystyrlon er mwyn ein caniatáu ni i wella yn gyson. Rydym yn cydnabod fod gennym le i wella o safbwynt y gwaith o flaengynllunio llif gwaith manwl dros gyfnod Cynllun y Cyngor 2023-28, ac o ganlyniad rydym wedi cyflwyno cyfres o gerrig milltir blynyddol er mwyn caniatáu i ni fesur cynnydd yn ogystal â chynllunio gwaith ar gyfer y dyfodol. Mae'r gwaith i wella hyn ymhellach yn parhau.

Nodir fod y Cyngor yn rhan o nifer o bartneriaethau lleol a rhanbarthol megis Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Teg fyddai nodi fod effeithiolrwydd y partneriaethau hyn yn amrywio ar hyn o bryd a byddwn yn parhau i weithio er mwyn ceisio sicrhau ein bod yn elwa o'r trefniadau hyn. Yn yr un modd mae ein perthynas gyda'r trydydd sector yn parhau i esblygu ac rydym gyda chefnogaeth y Grŵp Cyswllt y Trydydd Sector yn edrych ar hyn ystod 2023/24.

Fel y nodwyd yn yr hunanasesiad diwethaf mae ein cynlluniau corfforaethol yn cyd-fynd hefo gofynion/canllawiau statudol neu ddeddfwriaeth berthnasol ond mae lle i gryfhau'r cyswllt hwn. Wrth ddatblygu Cynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28 rhoddwyd camau yn eu lle i gyfarch gofynion statudol penodol Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a'r pum ffordd o weithio. Fodd bynnag, ychydig o dystiolaeth sydd gennym ei fod wedi treiddio fel elfen sylfaenol o osod cyfeiriad ac wedi ei brif ffrydio.

Mae '[Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur 2022/23 – 2029/30](#)' y Cyngor yn gosod uchelgais sy'n nodi y "bydd Cyngor Gwynedd yn garbon sero net ac yn ecolegol gadarnhaol erbyn 2030." Mae'r Cynllun yn cynnwys amrediad eang o brosiectau i leihau allyriadau carbon ac i amsugno carbon ar draws nifer o feysydd: adeiladau ac ynni, symud a thrafnidiaeth, gwastraff, caffael, llywodraethu, defnydd tir, ecoleg. Rydym yn cydnabod mai gwaith hirdymor yw cyrraedd sero net, ond mae'r cynllun hwn yn gosod nifer o gerrig milltir penodol er mwyn i ni fesur ein cynnydd bob blwyddyn hyd at 2030. Mae yna gymaint o ffactorau polisi, deddfwriaethol a chyllidol sydd y tu hwnt i reolaeth y Cyngor, ac yn cael dylanwad enfawr ar allu'r Cyngor i wireddu nifer o'n prosiectau, megis cyflenwadau rhwydwaith grid trydan neu buddsoddiad mewn ynni a gwresogi adeiladau. Er hynny, mae'r Cyngor wedi dewis gwario cyllid sylweddol o'n coffrau er mwyn gwireddu nifer o'r

prosiectau yn ein Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur, ac fe neilltuwyd £3M ar gyfer y gwaith.

Yn ystod 2023/24 buddsoddwyd £1,640,495 er mwyn prynu fflyd o 67 o gerbydau trydan, cynllun peilot uwchraddio goleuadau a chynllun pypmiau gwres. Dylid nodi mai parhad o batrwm blynyddol o geisio buddsoddi mewn cynlluniau arbed carbon sy'n mynd nôl i 2010 yw hyn. Byddwn yn parhau i bwysu a mesur ble gallwn fuddsoddi cyllid prin er mwyn cael y budd mwyaf yn nhermau lleihau ein hallyriadau carbon, ac yn manteisio i'r eithaf ar unrhyw gyfleoedd i ddenu grantiau a chyllid.

Mae newid yn yr hinsawdd hefyd yn flaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28, ac adroddir ar gynnydd yn erbyn y prosiect i gyfarfodydd y Bwrdd Newid Hinsawdd a Natur. Mae gwaith yn parhau er mwyn sicrhau fod y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a gofynion statudol eraill yn integreiddio'n llawn o fewn ein fframweithiau cynllunio corfforaethol, yn hytrach na gwneud hynny mewn ffordd sy'n ymatebol a thameidiog ei natur. Er mwyn cynorthwyo gyda hyn, cyflwynwyd templed newydd ar gyfer llunio adroddiadau i'r Cabinet, sy'n arwain swyddogion i gyfeirio at y gwahanol ofynion statudol gan gynnwys y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 wrth baratoi eu hadroddiadau.

Er mwyn cefnogi hyn bydd Asesiad Effaith newydd yn cael ei gyflwyno er mwyn sicrhau fod sylw yn cael ei roi i faterion megis Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg, Newid Hinsawdd ac Ardrowiad Economaidd Cymdeithasol. Yn anffodus, rydym wedi dod ar draws problemau technegol gyda'r Asesiad Effaith sydd wedi arwain at oedi cyn ei gyflwyno, ond rydym mewn trafodaethau gyda gwneuthurwyr yr ap ar hyn o bryd i geisio datrys hyn.

Mae Cyngor Gwynedd yn awyddus iawn i sicrhau fod cydraddoldeb yn cael ei wreiddio'n ddwfn o fewn gwaith y Cyngor er mwyn gwella ein gwasanaethau ar gyfer pawb o bobl Gwynedd. O ganlyniad, datblygwyd [Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2024-28](#) er mwyn rhoi fframwaith i ni i wella tegwch o fewn y Cyngor, a sicrhau ein bod yn trin pobl yn ôl eu anghenion.

Rhan bwysig o'r Cynllun Cydraddoldeb yma yw'r Amcanion Cydraddoldeb. Rydym ni wedi bod yn gofyn am farn y cyhoedd dros gyfnod o rai misoedd, gan gynnwys grwpiau amrywiol ac unigolion, er mwyn gweld beth yw'r amcanion gorau allwn ni wneud ar gyfer pobl Gwynedd. Mae'r Amcanion yma wedi eu selio ar yr hyn sydd wedi ei ddweud wrthym, ond hefyd ar nifer o ffactorau eraill. Mae'r rhain yn cynnwys data o ffynonellau gwahanol, cynlluniau gweithredu Llywodraeth Cymru a'r hyn sy'n bosib o fewn y Cyngor.

Darparwyd rhaglen hyfforddiant eang ar gyfer Aelodau Etholedig yn ystod 2023/24 oedd yn cynnwys hyfforddiant craidd mewn saith maes penodol:

- Arwain yn Ddiogel a Diogelwch Personol
- Cod Ymddygiad
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol
- Diogelu Plant ac Oedolion
- Eich Cyfrifoldeb dros Gydraddoldeb
- Eich Cyfrifoldeb fel Rhiant Corfforaethol
- Gwybodaeth am Bobl : Eich Cyfrifoldeb Chi

Yn ogystal a hyn roedd hyfforddiant yn cael ei gynnig mewn sawl maes arall ynghyd a chyfle i bob Cynghorydd dderbyn cyfweiliad datblygiad personol er mwyn adnabod meysydd datblygol penodol. Mae cynnig i gynghorwyr gael sesiynau penodol cyn iddynt ymgymryd â rolau ar wahanol bwyllgorau e.e. Aelodau Cabinet, hyfforddiant i'r holl aelodau craffu fel rhan o'r gweithdai cyn i'r aelodau gychwyn ar eu gwaith craffu, a nifer o bwyllgorau eraill megis Cynllunio, Trwyddedu, a Llywodraethu ac Archwilio.

Dros y blynyddoedd diwethaf mae ymdrech wedi ei wneud i wella a chryfhau rôl yr Aelodau Craffu yn y gwaith Cynllunio Corfforaethol gan sicrhau fod cyswllt rhwng y rhaglen Craffu a gwireddu blaenoriaethau Cynllun y Cyngor a hefyd dal y Cabinet i gyfrif ynghylch perfformiad. Rhoddir ystyriaeth i flaenoriaethau Cynllun y Cyngor wrth bennu'r rhaglen graffu ar gyfer y flwyddyn ac ers cyflwyno'r drefn herio a chefnogi perfformiad newydd mae cynrychiolaeth o'r Pwyllgorau Craffu wedi eu henwebu i fynychu'r cyfarfodydd perfformiad adrannol ddwywaith y flwyddyn.

Nodir hefyd fod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi ei chael hi'n anodd i ddenu aelodau lleyg ac aelodau etholedig i fod ar y pwyllgor fel sy'n ofynnol o fewn y Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau 2021 sy'n golygu nad oedd gennym y nifer ddisgwyliedig o aelodau lleyg ac etholedig yn ystod y flwyddyn. Mae cydnabyddiaeth bellach nad ydi'r drefn draddodiadol o hysbysebu wedi cynnig digon o ymgeiswyr addas i lenwi'r gofyn. Byddwn yn parhau i ymgysylltu gyda cyrff proffesiynol ayb er mwyn adnabod unigolion addas.

Mae trefn herio a chefnogi perfformiad newydd wedi ei gweithredu ers y cylch cyntaf o gyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad yn 2022/23. Yn unol â'r drefn newydd mae holl Adrannau'r Cyngor yn cynnal cyfarfod herio a chefnogi perfformiad mewnol pob yn ail fis, ac yn adrodd i'r Cabinet dwywaith y flwyddyn. Mae'r cyfarfodydd mewnol yn gyfle i herio cynnydd prosiectau blaenoriaethau gwella a mesurau perfformiad gwasanaethau'r Adran (hynny yw, y gwaith dydd i ddydd). Gyda'r trefniadau newydd wedi cael peth amser i wreiddio erbyn hyn, mae gwaith yn mynd rhagddo i adolygu ein trefniadau perfformiad gyda'r bwriad o wneud addasiadau pellach, ac fel rhan o hynny, byddwn yn adrodd i'r Pwyllgorau Craffu yn hytrach na'r Cabinet o 2025/26 ymlaen.

Yn unol â'r gofyn i ymgynghori ar berfformiad bu i ni gynnal sawl ymgynghoriad ac arolwg barn yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys edrych ar fodlonrwydd cwsmer. Rydym hefyd yn paratoi adroddiad blynyddol am gwynion, ac yn addasu ein gwasanaethau yn barhaus pan fydd sylwadau neu gwynion yn awgrymu gwelliannau.

Y llynedd gwelwyd fod y nifer o Gwynion Ffurfiol wedi cynyddu gyda'r nifer o gwynion aeth at yr Ombwdsmon wedi gostwng ychydig. Rydym yn gweithio i leihau'r amser a gymerir hi i ymateb i gwynion, a rydym wrthi yn datblygu Siarter Cwsmer newydd.

Yn ystod mis Mai/Mehefin 2023 bu i ni gynnal ymarferiad ymgynghori hefo'n Panel Trigolion, Cynghorau Tref a Chymuned, Aelodau Etholedig, Staff ac Undebau i ganfod barn ar berfformiad y Cyngor. Ychydig yn siomedig oedd lefel yr ymateb gyda 221 o ymatebwyr yn unig. Er hynny, fe adnabuwyd sawl mater i weithredu arnynt ac mae camau wedi eu cymryd er mwyn ymateb gyda nifer ohonynt yn parhau fel gwelliannau a amlinellir o fewn y ddogfen hon.

Ni chynhaliwyd ymgynghoriad penodol ar ein perfformiad wrth lunio'r ddogfen hon gan ein bod yn edrych ar y ffordd fwyaf effeithiol o gasglu barn ein poblogaeth, ac yn ystyried y posibilrwydd o gymryd rhan mewn Arolwg Preswylwyr Cenedlaethol sy'n cael ei arwain gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) a Data Cymru. Byddai cymryd rhan yn y gwaith hwn yn ein galluogi i gasglu gwybodaeth ynghylch barn preswylwyr am ein perfformiad gan hefyd roi y gallu i edrych ar dueddiadau dros amser a chaniatáu elfen o feincnodi ein perfformiad gyferbyn a chynghorau eraill. Os bydd cytundeb rhagwelir cynnal ymgynghoriadau yn gyson fel eu bod yn cyfrannu tuag at hunanasesiadau i'r dyfodol.

Rydym yn ymwybodol o'r angen i fod yn wiliadwrus i osgoi 'blinder ymgynghori' ('consultation fatigue') gan ein bod eisoes yn gofyn barn ein trigolion am nifer o bynciau a chynlluniau amrywiol, ac o ganlyniad mae Grŵp Ymgysylltu traws adrannol wedi'i sefydlu bellach, sy'n cyfarfod bob 2-3 mis i gasglu gwybodaeth am ymgynghoriadau arfaethedig ac i rannu canlyniadau ac arfer da. Mae hyn yn helpu i sicrhau bod digon o amser i gynllunio ymgynghoriadau ac yn osgoi dyblygu.

Yn dilyn cyfnod o ymgynghoriad cyhoeddus ar gynnwys Strategaeth Gyfranogiad ddrafft, cyflwynwyd canlyniadau'r ymgynghoriad ynghyd a'r Strategaeth Ddrafft i'r Cabinet cyn ei gyflwyno i'r Cyngor llawn fis Mawrth 2023 ble cafodd ei fabwysiadu. Mae'r strategaeth hon yn amlinellu nod Cyngor Gwynedd i annog pobl i gymryd rhan yn y broses o wneud penderfyniadau. Ynddi rydym yn egluro sut y bydd ein hamcanion o ran cyfranogiad yn gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i'r ffordd yr ydym yn ymgysylltu â phobl yng Ngwynedd. O fewn pob amcan, rydym wedi nodi canlyniadau clir a'r camau gweithredu.

Sut 'rydym ni'n gwybod hynny?

Mae'r dystiolaeth a amlinellir uchod yn cynnwys cyfeiriad at rai o'r uchafbwyntiau o ran materion lle'r ydym yn perfformio yn dda neu ddim cystal. Ceir dystiolaeth bellach a manylder o fewn y dogfennau/ffynonellau ar ddiwedd yr adroddiad hwn.

I grynhoi, mae'r Cyngor yn cydnabod fod gennym le i wella o safbwynt gwaith o flaengynllunio llif gwaith dros gyfnod Cynllun y Cyngor ac o ganlyniad mae cyfres o gerrig milltir flynyddol wedi eu gosod. Rydym am barhau i gydweithio gyda nifer o'n partneriaethau ac rydym am edrych ar dystiolaeth o sut mae ein cynlluniau corfforaethol yn treiddio fel elfen sylfaenol ac yn gosod cyfeiriad.

Yn ystod y flwyddyn, cyflwynwyd templed newydd ar gyfer llunio adroddiadau i'r Cabinet, sy'n arwain swyddogion i amlygu sut y cyfarchwyd y gwahanol ofynion statudol gan gynnwys y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf Cydraddoldeb 2010 wrth baratoi eu hadroddiadau.

Mae Aelodau etholedig wedi derbyn rhaglen hyfforddiant eang a mae cyfle i bob cynghorydd gael cyfweiliad datblygol a sesiynau i'w cefnogi mewn rolau penodol. Mae rôl aelodau craffu hefyd wedi ei gryfhau.

Mae trefn herio a chefnogi perfformiad newydd mewn lle a bwriad i fod yn adrodd i'r Pwyllgorau Craffu yn hytrach na'r Cabinet o 2025/26 ymlaen. Rydym hefyd yn paratoi adroddiad blynyddol am gwynion, ac yn addasu ein gwasanaethau yn barhaus pan fydd sylwadau neu gwynion yn awgrymu gwelliannau.

Rydym yn edrych ar y ffordd fwyaf effeithiol o gasglu barn ein poblogaeth ac yn ystyried y posibilrwydd o gymryd rhan mewn arolwg cenedlaethol a drefnir gan CLILC a mae Strategaeth Gyfranogiad wedi ei cyhoeddi sy'n egluro sut yr ydym yn annog pobl leol i gymryd rhan ym mhrosesau gwneud penderfyniadau'r Cyngor.

Beth sydd angen ei wella?

Gwelliannau ychwanegol wedi eu hadnabod eleni
<ul style="list-style-type: none"> Gwella ein blaengynllunio dros gyfnod Cynllun y Cyngor 2023-28, drwy osod cyfres o gerrig milltir blynyddol ar gyfer y gwahanol brosiectau yng Nghynllun y Cyngor
<ul style="list-style-type: none"> Cymryd rhan mewn arolwg cenedlaethol a drefnir gan CLILC er mwyn cael gwybodaeth defnyddiol gan drigolion y sir ar ein perfformiad. Bydd hyn yn caniatáu i ni feincnodi ein perfformiad a chymharu gyda Awdurdodau eraill yng Nghymru.

Gwelliant	
Byddwn yn:	Ein cynnydd hyd yma
<ul style="list-style-type: none"> Parhau hefo gwaith i gryfhau ein trefniadau mewnol er mwyn sicrhau fod gofynion/canllawiau statudol neu ddeddfwriaeth yn elfen greiddiol ac wedi eu hintegreiddio'n well hefo ein gwaith cynllunio corfforaethol. 	<ul style="list-style-type: none"> Ers haf 2023 mae templed wedi ei gyflwyno lle mae angen i adroddiadau a gyflwynir i'r Cabinet gyfeirio at sut mae'r hyn sydd yn yr adroddiad yn adlewyrchu gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r trefniant hyn wedi disodli'r trefniadau blaenorol lle'r oedd y gofynion yn cael eu gorfodi drwy brosesau llywodraethu eraill. Yn ogystal mae disgwyliad i adrodd ar ganfyddiadau unrhyw asesiadau perthnasol megis Asesiad Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Ardrawiad Economaidd-Gymdeithasol. Dros y misoedd nesaf bwriedir cynnal sesiwn hefo'r Tîm Arweinyddiaeth ar Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol fydd yn cael ei harwain gan Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ynghyd a chynnal sesiynau hyfforddiant pellach i weddill yr aelodau.
<ul style="list-style-type: none"> Parhau gyda gwaith i gyfathrebu perfformiad gwasanaethau a'r Cyngor yn gyffredinol yn fwy effeithiol i drigolion. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Gwasanaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu, ar gais adrannau, yn anfon datganiadau ar berfformiad y Cyngor e.e. roedd Cynllun cyfathrebu wedi ei greu o gwmpas adroddiad blynyddol y Cyngor a oedd yn cynnwys datganiad a chyfres o negeseuon cyfryngau

	<p>cymdeithasol; cynnydd adrannau ar brosiectau allweddol e.e. cynyddu'r stoc o dai sydd ar gael i bobl leol, a datblygu rhwydwaith gwefru ceir ledled y sir.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yn ogystal mae agenda a phapurau pwyllgorau'r Cyngor yn cael eu cyhoeddi ar y wefan gorfforaethol ac mae cyfres o negeseuon yn cael eu cyhoeddi ar gyfryngau cymdeithasol i amlygu adroddiadau unigol i'r Cabinet. • Fel a nodir uchod, mae'r Gwasanaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu yn ddibynol ar Adrannau unigol i ddod a materion perthnasol i'w sylw, ac efallai nad yw hyn yn digwydd yn gyson ar draws y sefydliad.
<ul style="list-style-type: none"> • Gwella dealltwriaeth a chodi ymwybyddiaeth o feysydd gwaith y Cyngor ymysg trigolion y Sir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gwaith cyfathrebu sylweddol yn cael ei wneud ar godi ymwybyddiaeth o feysydd gwaith y Cyngor gan gynnwys datganiadau i'r wasg, eitemau ar ein gwefan, cyfryngau cymdeithasol, a'r wasg. Yn ogystal darperir ymatebion manwl i ymholiadau gan y wasg am waith y Cyngor a/neu adroddiadau pwyllgor.
<ul style="list-style-type: none"> • Gwneud gwaith i sicrhau cyd-ddealltwriaeth a pherchnogaeth o'r weledigaeth a'r blaenoriaethau ar wahanol lefelau o fewn y sefydliad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gwaith cyfathrebu yn digwydd i godi ymwybyddiaeth yn fewnol.

Gofyniad Perfformiad Dau: Y graddau y mae'r cyngor yn defnyddio'i adnoddau'n ddarbodus, yn effeithiol ac yn effeithlon

Pa mor dda 'rydym ni'n gwneud?

Fel sydd wedi ei nodi eisoes, mabwysiadwyd Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28 yn ystod 2023. Mae'r Cynllun yn un uchelgeisiol a hynny mewn hinsawdd gyllidol heriol tu hwnt. Er bod ystyriaeth wedi ei roi i'r capasiti i gyflawni'r hyn sydd o fewn y Cynllun wrth iddo gael ei ddatblygu, mae'r sefyllfa gyllidol wedi newid yn sylweddol ers hynny, ac os yw'r wasgfa ariannol yn parhau, gall olygu y bydd rhaid i'r Cyngor addasu neu leihau ein gweledigaeth ac o ganlyniad nifer y prosiectau y byddwn yn medru eu cwblhau yn llawn o fewn y cyfnod.

Ceir sawl enghraifft o gydweithio da mewn partneriaeth hefo sefydliadau allanol ar draws ein gwasanaethau, gan gynnwys y maes gofal ac addysg e.e dywedodd Estyn "Mae adran addysg Gwynedd yn cydweithio'n agos ac effeithiol gyda gwasanaeth effeithiolrwydd a gwella ysgolion rhanbarthol y gogledd (GwE) er mwyn gwella'r ddarpariaeth mae ysgolion yn awdurdod yn ei gynnig." yn eu hadroddiad a gyhoeddwyd ym Mehefin 2023.

Mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer cynllunio a rheoli'n ariannol i sicrhau parhad gwasanaeth. Mae gan archwilywyr mewnol ffocws ar drefniadau effeithiol a rheolaethau mewn systemau ariannol, tra mae'r cyfrifwyr yn gweithio'n agos gyda'r adrannau ac yn annog perchnogaeth rheolwyr o'u systemau, perfformiad, a phriodoldeb ariannol.

Mae'r Adran Gyllid, mewn cyswllt agos â'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr, yn cynnal adolygiadau parhaus o ragolygon ariannol y Cyngor dros y 3 blynedd nesaf, gan ddiweddarau'r model yn rheolaidd pan dderbynnir gwybodaeth newydd gan adrodd yn rheolaidd i aelodau'r Cabinet ac i'r Tîm Rheoli Corfforaethol (Prif Weithredwr, Cyfarwyddwyr a Phenaethiaid adran).

Mae'r cylch cynllunio corfforaethol yn cyd-fynd â chylch statudol cynllunio'r gyllideb ac rydym yn anelu i gyflwyno diweddariad blynyddol Cynllun y Cyngor i'r un cyfarfod o'r Cyngor Llawn â'r gyllideb.

Pob blwyddyn mae'r Cyngor yn paratoi ei Strategaeth Ariannol sy'n sicrhau Cyllideb gytbwys (balanced) er mwyn sicrhau parhad gwasanaeth. Mae'r Cyngor hefyd yn cyhoeddi Datganiad o'r Cyfrifon ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol sy'n dangos ei wariant blynyddol. Mae'r gwaith o adolygu gwariant yn erbyn cyllidebau, a monitro fod arbedion wedi'u cyflawni gan holl adrannau'r Cyngor, yn sicrhau fod y gwasanaethau yn gweithredu'n effeithlon. Yn Medi 2021, cyhoeddodd Archwilio Cymru adroddiad oedd yn cadarnhau fod rheolaeth ariannol y Cyngor yn dda. Mae'r adroddiad i'w weld [ar wefan Archwilio Cymru](#). Mae Archwilio Cymru wrthi'n cynnal adolygiad tebyg eto yn 2024 fel rhan o adolygiad cenedlaethol ar y 22 awdurdod unedol. Cynhaliwyd cyfweiliadau yn ystod Mai 2024 a disgwyli'r bydd adroddiad Archwilio Cymru ar ganlyniad eu gwaith (gydag adroddiadau lleol i'r cynghorau ac un adroddiad i roi'r darlun cenedlaethol) yn cael ei gyhoeddi yn ystod yr Hydref 2024.

Cyflwynwyd rhaglen arbed newydd fel un o brif flaenoriaethau'r Cyngor wrth ymateb i'r sefyllfa ariannol ddiweddaraf, a chytunodd y Cyngor ar raglen arbedion gwerth £6.4miliwn wrth osod cyllideb 2023/24, ac arbedion pellach o £5.2miliwn wrth osod cyllideb 2024/25.

Yn ogystal, fis Mai 2024, cymeradwyodd y Cabinet 'Cynllun Ariannol Tymor Canolig' ar gyfer Cyngor Gwynedd hyd at flwyddyn ariannol 2027/28. Fel rhan o'r Cynllun yma, gofynnwyd i'r Prif Weithredwr sefydlu ac arwain ar ystod o fesurau a phecynnau gwaith i ragbaratoi ar gyfer cyfarch y bwlch sylweddol yng nghyllideb y Cyngor dros y tair mlynedd nesaf.

Mae'r Cyngor hefyd angen rhoi ystyriaeth bellach i sut y gall gynnwys trigolion mewn penderfyniadau ariannol arwyddocaol. Yn y gorffennol mae'r Cyngor wedi ymgynghori ar ei gynlluniau i gyflawni arbedion yn achlysurol, er enghraifft, drwy ymarferiad Her Gwynedd yn 2016 ac ymgynghoriad Strategaeth Ariannol yn 2019.

Mae hefyd yn cynnal gweithdai gydag Aelodau ar lefel y dreth Cyngor ac yn ymgysylltu ar Drethi Annomestig yn flynyddol. Mae'r Cyngor yn cydnabod fod angen bod yn fwy agored ynghylch penderfyniadau ariannol gan ymgysylltu yn fwy aml, er mwyn sicrhau fod pobl Gwynedd yn cael mewnbwn ar benderfyniadau. Cymeradwywyd Cynllun Ariannol Tymor Canolig 2025/26 – 2027/28 gan y Cabinet ar 14 Mai 2024, ond dechrau'r daith oedd hynny. Mae'r Cynllun yn adnabod bwlch sylweddol yng nghyllideb y Cyngor dros y tair blynedd nesaf ac mae'r Cyngor wedi ymrwymo i droi pob carreg wrth lenwi'r bwlch yma fel mater o frys. Bydd y Cyngor yn ystyried nifer o gamau, felly, a byddwn yn cynnwys trigolion Gwynedd yn y trafodaethau fel bo'n briodol wrth weithredu camau i lenwi'r bwlch.

Mae'r Pennaeth Cyllid wedi cynnal hunanasesiad o gydymffurfiaeth gyda Chod Rheolaeth Ariannol CIPFA, ac yn ei ddiweddarau o leiaf unwaith y flwyddyn ac mae'r asesiad cyfredol yn dangos cydymffurfiaeth uchel ar draws pob un o'r safonau.

Mae mesur gwerth am arian yn faes sydd yn derbyn sylw ar hyn o bryd, gyda golwg ar ddatblygu fframwaith effeithlon ar gyfer mesur gwerth am arian o fewn ein trefn herio a chefnogi perfformiad. Mae'n destun gweithgor o swyddogion sy'n cael ei gadeirio gan y Prif Weithredwr. Wrth i'r gwaith yma ddatblygu rydym wedi ymgysylltu ag arbenigwyr allanol (e.e. CIPFA) i'n cefnogi gyda'r gwaith yma.

Byddwn fel Cyngor yn manteisio ar gyfleoedd i arloesi a gwreiddio technoleg ddigidol i wella bywydau ein trigolion, i gydweithio yn well â phartneriaid, a chryfhau a gwella ymatebolrwydd ein gwasanaethau i anghenion a disgwyliadau ein cwsmeriaid. I'n cynorthwyo gyda hyn, cymeradwywyd Cynllun Digidol newydd Cyngor Gwynedd ar gyfer 2023-28 yn ystod y flwyddyn.

Dros y blynyddoedd diwethaf gwelwyd heriau cynyddol mewn recriwtio staff mewn nifer o feysydd gwaith allweddol megis gofal cymdeithasol ac addysg. Mae'r maes hwn eisoes yn flaenoriaeth i'r Cyngor ac mae prosiect 'Cynllunio'r Gweithlu' wedi ei gynnwys yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28. Nodir hefyd y bu i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio awgrymu y dylid ystyried cynllunio'r gweithlu, cynllunio olyniaeth a dilyniant rheolaethol fel meysydd posib i'r Asesiad Perfformiad Panel (fydd yn cael ei gynnal yn ystod Hydref 2024) edrych arno.

Prif nod y prosiect Cynllunio'r Gweithlu ydi sicrhau fod gan y Cyngor gyflenwad digonol o staff cymwys i'w alluogi i ddarparu gwasanaethau i drigolion y sir, a bod modd i ni sicrhau fod y cyflenwad hwnnw yn ei le am y tymor hir.

Mae'r Cynllun Prentisiaethau wedi rhoi cyfle i 56 o brentisiaid ers 2019 (sy'n un o'r niferoedd uchaf yn Gymru wrth gymharu gyda phoblogaeth a maint Cynghorau eraill). Mae enghreifftiau hefyd o lwyddiant y Cynllun, gydag unigolion sydd wedi cychwyn ar y Cynllun Prentisiaethau yn derbyn dyrchafiadau a swyddi parhaol o fewn y Cyngor. Yn yr un modd mae Cynllun Graddedigion (Cynllun Yfory) wedi rhoi cyfle i 32 hyfforddai proffesiynol ers 2017 gyda nifer ohonynt wedi cael cynnig swydd gyda'r Cyngor.

Fel rhan o'r prosiect blaenoriaeth 'Merched mewn Arweinyddiaeth' sefydlwyd Cynllun Datblygu penodol i ferched, gan eu bod wedi eu hadnabod fel un garfan sy'n gyndyn o ymgeisio am swyddi uwch.. Mae'r cynllun yma yn parhau fel blaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor 2023-28.

Tra bod y prosiect cynllunio gweithlu yn dod a sawl adran at ei gilydd i gydweithio er mwyn mynd ati i dacio problemau denu a chadw staff, mae'r Cyngor yn tueddu i fod yn ymatebol ei natur yn hytrach na chynllunio yn hirdymor. Un gwendid gan Reolwyr (ar y cyfan) yw'r methiant i edrych ymlaen 5-10 mlynedd gan ystyried oedran staff presennol a'r arbenigeddau sydd eu hangen i'r dyfodol, sydd â'r potensial i gael effaith sylweddol ar barhad gwasanaeth.

Mae canlyniadau'r Arolwg Llais Staff eleni yn adlewyrchu y cyfnod heriol sydd wedi bod tros y ddwy flynedd ddiwethaf yn dod allan o gyfnod pandemig, a hynny mewn amser o doriadau ariannol, a chyfnod trosiannol o ran sefydlu ein trefniadau gwaith 'gweithio i'r dyfodol.' I adlewyrchu hyn, roedd gostyngiad yn y sgôr ar gyfer y datganiad 'mae'r Cyngor yn le da i weithio' o'i gymharu â chanlyniadau'r arolwg blaenorol. Roedd 4 rhan i'r arolwg eleni, ac yn gyffredinol ar draws y Cyngor roedd y sgôr ar gyfer datganiadau yn y categorïau 'fy swydd' a 'fy ngwasanaeth' yn uwch na'r sgôr ar gyfer y datganiadau 'fy nghyflogwr' a 'fy llesiant.' Mae hyn yn adlewyrchu fod timau wedi bod yn gweithio yn fwy ynysig tros gyfnod y pandemig a nad oedd yr un cyfleoedd yn codi o gyd-weithio traws-adrannol. Mae'r tystiolaeth bendant o rai o brif egwyddorion Ffordd Gwynedd yn gwreiddio yn rhai o'r ymatebion mwyaf cadarnhaol e.e. Rydw i yn deall y cyfraniad sydd gan fy Ngwasanaeth wrth wasanaethu pobl Gwynedd' tra fod themâu blaenorol ynglŷn â derbyn gwerthfawrogiad a chydabyddiaeth yn parhau yn bwyntiau i'w gwella.

Mae'r Tîm Caffael yn darparu cyngor a chymorth i wasanaethau, ac yn sicrhau fod y sefydliad yn dilyn rheoliadau ac ymarfer orau yn y maes caffael. Nod y tîm yw galluogi'r Cyngor i gyflawni gwerth am arian, cryfhau a datblygu'r arbenigedd caffael, mabwysiadu'r arfer orau yn y maes a chefnogi'r farchnad leol. Mae yna hefyd trefniadau Rheolaeth Categori yn ei le, ble mae tri Tîm Categori (Amgylchedd, Corfforaethol a Phobl) yn gyfrifol am bryniant mewn meysydd penodol gan edrych ar gaffael yn strategol a rhoi pwyslais ar gydweithio, cynnal dadansoddiad trylwyr o'r farchnad i geisio sicrhau ein bod yn cael gwerth am arian.

Mae'r Cyngor eisoes wedi mabwysiadu [Polisi Caffael Cynaliadwy](#) sy'n cyd-fynd ag egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Drwy fabwysiadu'r Polisi, y bwriad yw ystyried yr effaith gymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol bosibl y gall ein penderfyniadau caffael ei gael a pha gamau y gellir eu cymryd i wneud y defnydd gorau posibl o wariant y Cyngor, er lles y Sir.

Mae prosiect wedi dod i gasgliad yn 2023/24 er mwyn asesu ymarferoldeb cyflwyno methodoleg asesu buddion cymdeithasol i Wynedd h.y. rhannu'r dull o asesu tendrau sy'n

cael ei wneud ar hyn o bryd trwy fesur Pris ac Ansawdd i un sy'n mesur Pris, Ansawdd a Gwerth Lleol. Fel rhan o'r prosiect, cwblhawyd tri gynllun peilot pellach gan ddefnyddio'r dull asesu tendrau ar sail buddion cymdeithasol. Mae'r tri cynllun wedi creu dros £100k o fuddion cymdeithasol i drigolion Gwynedd.

Yn ystod 2023/24 byddwn hefyd yn datblygu mesurau ar gyfer ein cytundeb arlwyfaeth y Sir, bydd disgwyl adrodd ar yr effaith cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol yn ystod 2024/25 o ganlyniad cynnwys y mesurau hyn.

Mae gwaith parhaus yn digwydd i gefnogi busnesau i ymateb i ofynion mewn tendrau yn sgil unrhyw ddatblygiadau yn y maes, fel ennill achrediaid neu ymateb i ofynion y Ddeddf Llesiant. Yn ddiweddar, rydym wedi bod yn gweithio gyda'r gadwyn gyflenwi i asesu'r effaith amgylcheddol a cheisio lleihau ôl- troed carbon.

Mae gan y Cyngor broses i reoli risgiau drwy gael Cofrestr Risg Corfforaethol yn ei lle. Yn ogystal mae trefniadau ar gyfer Archwilio Mewnol yn bodoli a chynhelir gweithdy blynyddol ar sicrwydd a risgiau gydag archwilwyr allanol (Archwilio Cymru, Arolygaeth Gofal Cymru ac Estyn).

Er mwyn sicrhau fod trefniadau yn eu lle i ymateb i unrhyw argymhellion gan gyrff archwilio, rhoddir ystyriaeth i adroddiadau diweddarau chwarterol gan Archwilio Cymru yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Ceir trefniadau priodol hefyd i ymateb i unrhyw adroddiadau gan Weithrediaeth Iechyd a Diogelwch (HSE).

Noder bod prif risgiau llywodraethu wedi eu sgorio yn gorfforaethol ac ar lefel Adran gan fod lefel y risg yn amrywio. Mae'r Grŵp Llywodraethu mewnol gyda throsolwg ac yn gyfrifol am sicrwydd ansawdd o fewn Cyngor Gwynedd.

Lansiwyd Cofrestr Risg Corfforaethol ar ei newydd wedd ym mis Mawrth 2021 ac mae'r system wedi profi i fod yn gyfleuster hwylus i ddefnyddwyr ym mhob Adran. Bellach mae'n llawer haws i wneud cysylltiad rhwng y risgiau wrth i Adrannau ystyried eu blaenoriaethau a nodi beth sydd angen ei wneud fel ymateb, ac mae hefyd yn cynorthwyo Aelodau i herio perfformiad a sicrhau fod y camau disgwylidig wedi cael eu cymryd i leihau'r risg.

Rydym yn ymwybodol fod angen parhau i adolygu'r drefn o adnabod a sgorio risgiau, yn enwedig er mwyn sicrhau cysondeb ar draws y sefydliad o ran y broses asesu a sgorio. Yn ychwanegol, rydym am adolygu i ba raddau y mae'r mesurau penodol sy'n cael eu cyflwyno er mwyn cyfarch y risg yn llwyddo i leihau risgiau yn effeithiol. Byddwn hefyd yn ystyried os y dylem ychwanegu cofnod o'r sgôr sy'n cymryd i ystyriaeth unrhyw ymyrraeth (mitigation), yn ogystal a'r sgôr risg presennol (sy'n ganlyniad i'r *effaith x tebygolrwydd* yn unig).

Y Pennaeth Cyllid sydd i baratoi a hybu datganiad polisi a strategaeth rheoli risg yr awdurdod. Mae'r strategaeth i reoli risgiau wedi'i berchnogi ar lefel gorfforaethol drwy'r Grŵp Llywodraethu y cyfeirir tuag ato uchod, gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn herio'r sgoriau risg llywodraethu.

Fel rhan o'i drefniadau parhad gwasanaeth, mae'r Cyngor wedi categoreiddio Gwasanaethau o 1 i 4 ar sail blaenoriaeth adfer ar ôl trychineb. Bu i hyn alluogi'r sefydliad flaenoriaethu yn ystod cyfnod pandemig Covid-19 gan sicrhau parhad gwasanaethau

'hanfodol'. Mae gwersi sydd wedi eu dysgu wrth ddelio ag argyfwng Covid-19 wedi bod yn werthfawr mewn argyfyngau dilynol, e.e. y rhyfel yn Wcráin.

Er bod y drefn a strategaethau rheoli risg i'r dyfodol yn gwella a chryfhau ar y cyfan, mae angen i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fodloni eu hunain fod trefniadau yn eu lle i ddelio hefo risgiau mewn modd priodol ac mae'r gwaith yma wedi cael ei gynnwys ar flaen raglen y Pwyllgor.

Ar sail gwaith Archwilio Mewnol a gwblhawyd yn ystod 2023/24, fydd wedi cael ei nodi yn Adroddiad Blyneddol y Rheolwr Archwilio, ystyriwyd bod fframwaith rheolaeth fewnol Cyngor Gwynedd yn ystod y flwyddyn ariannol honno yn gweithredu ar lefel sicrwydd rhesymol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol fframwaith llywodraethu'r Awdurdod, rheoli risg a rheolaeth fewnol.

Fel rhan o Gynllun y Cyngor 2023-28 byddwn yn mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo newydd er mwyn sicrhau bod ein hystâd yn addas i bwrpas ar gyfer gweithio yn y dyfodol. Mae'r gwaith ar hwn eisoes wedi dechrau a bydd yn sicrhau fod ein Asedau Eiddo yn addas i bwrpas ac yn gost effeithiol, yn enwedig yn dilyn y newidiadau a fu i batrymau gweithio a darparu gwasanaethau dros y blyneddoddi diwethaf.

O ran cerbydau'r Cyngor mae yna gynllun ar waith i wneud gwell defnydd o fflyd sydd eisoes wedi arwain at rhai arbedion ariannol ac yn debygol o gyflawni mwy i'r dyfodol. Bydd y defnydd cynyddol o gerbydau trydan hefyd yn cyfrannu tuag at leihau allyriadau carbon gan y Cyngor.

Sut 'rydym ni'n gwybod hynny?

Mae'r dystiolaeth a amlinellir uchod yn cynnwys cyfeiriad at rai o'r uchafbwyntiau o ran materion lle'r ydym yn perfformio yn dda neu ddim cystal. Ceir dystiolaeth bellach a manylder o fewn y dogfennau/ffynonellau ar ddiwedd yr adroddiad hwn:

I grynhoi, mae Cynllun y Cyngor 2023-28 yn uchelgeisiol ac yn rhinwedd yr hinsawdd gyllidol heriol bydd ystyriaeth yn cael ei roi i gapasiti i gyflawni'r hyn sydd o fewn y Cynllun. Mae'r Cyngor yn cydweithio gyda sefydliadau allanol ar draws ein gwasanaethau ac mae hyn yn bwysig i sicrhau effeithlonrwydd. Mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol i gynllunio a rheoli arian, gyda'r Adran Gyllid mewn cyswllt agos gyda'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr i gynnal adolygiadau parhaus o'r rhagolygon ariannol. Yn flynyddol mae'r Cyngor yn paratoi Strategaeth Ariannol i sicrhau cyllideb gytbwys i sicrhau parhad gwasanaeth ac yn cyhoeddi Datganiad o'r cyfrifon ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Mae gwaith wedi ei wneud i gyfarch y bwlch yng nghyllideb y Cyngor dros y tair blynedd nesaf. Mae'r Cyngor yn cydnabod bod angen rhoi ystyriaeth i sut gall gynnwys trigolion mewn penderfyniadau ariannol i'r dyfodol.

Yn flynyddol mae'r Pennaeth Cyllid yn cynnal hunanasesiad o gydymffurfiaeth gyda Chod Rheolaeth Ariannol CIPFA ac mae gwaith ar y gweill i ddatblygu fframwaith effeithlon ar gyfer mesur gwerth am arian o fewn ein trefniadau herio a chefnogi perfformiad.

Mae'r Cyngor eisoes wedi mabwysiadu [Polisi Caffael Cynaliadwy](#) sy'n cyd-fynd ag egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Drwy fabwysiadu'r Polisi, y bwriad yw ystyried yr effaith gymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol bosibl y gall ein penderfyniadau caffael ei gael a pha gamau y gellir eu cymryd i wneud y defnydd gorau posibl o wariant y Cyngor, er lles y Sir.

Mae gan y Cyngor broses i reoli risgiau trwy ei Gofrestr Risg a mae trefniadau Archwilio Mewnol yn bodoli.

Beth sydd angen ei wella?

Gwelliannau ychwanegol wedi eu hadnabod eleni
<ul style="list-style-type: none"> Adolygu'r drefn o adnabod a sgorio risgiau, yn enwedig er mwyn sicrhau cysondeb ar draws y sefydliad o ran y broses asesu a sgorio.

Gwelliant	
Byddwn yn:	Ein cynnydd hyd yma
<ul style="list-style-type: none"> Edrych i'r dyfodol er mwyn rhagweld sefyllfa ariannol hirdymor y Cyngor drwy baratoi Strategaeth Ariannol Tymor Canolig. 	<p>Cafodd Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ar gyfer y Cyngor am y cyfnod 2025/26 – 2027/28 ei gymeradwyo gan y Cabinet ar 14 Mai 2024.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Ystyried y ffyrdd mwyaf addas o ymgysylltu a chynnwys trigolion mewn penderfyniadau ariannol arwyddocaol a gweithredu (paratoi cyllideb 2024/25) 	<ul style="list-style-type: none"> Mae cyfres o ddatganiadau i'r wasg eisoes wedi eu rhannu i egluro'r cyd-destun ariannol, a bydd rhagor yn cael eu rhyddhau dros y misoedd nesaf.
<ul style="list-style-type: none"> Parhau hefo gwaith o adolygu Cynllun Asedau'r Cyngor er mwyn sicrhau fod y blaenoriaethau yn parhau i fod yn gyfredol yn sgil profiadau a datblygiadau'r blynyddoedd diwethaf. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae llunio Cynllun Rheoli Asedau newydd yn brosiect yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28. Mae rhai trafodaethau a chamau cychwynnol eisoes wedi eu cymryd a bydd y camau nesaf yn cynnwys cynnal trafodaethau cychwynnol gydag adrannau'r Cyngor i adnabod a yw eu hasedau eiddo yn addas i bwrpas, a sicrhau awdurdod y Cabinet i'r Polisiau Rheoli Eiddo wedi eu addasu. Pan gymeradwyir y Strategaeth Reoli Eiddo Corfforaethol gellir symud ymlaen at baratoi Cynllun Gweithredu Asedau Eiddo (amserlen hynny yn amodol ar y Strategaeth Corfforaethol).

<ul style="list-style-type: none"> • Edrych i ddatblygu ffordd o fesur gwerth am arian (effeithlonrwydd) ar lefel gwasanaeth fel rhan o'n trefniadau herio perfformiad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn cydweithio gyda chyfoedion mewn cyngorau eraill a chyrrff proffesiynol fel CIPFA er mwyn datblygu fframwaith i allu adnabod gwerth am arian. Mae'r gwaith yma wedi cychwyn yn 2023/24 a bydd yn parhau yn 2024/25.
<ul style="list-style-type: none"> • Parhau i weithredu prosiect er mwyn mynd i'r afael a'r problemau recriwtio staff presennol y mae'r Cyngor yn ei brofi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Prosiect 'Cynllunio'r Gweithlu', sy'n rhan o Gynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28, yn mynd i'r afael â hwn. • Mae nifer o gamau cychwynol eisoes wedi eu cymryd yn unol a cherrig milltir blwyddyn 1 y Prosiect. Bydd y camau nesaf yn cynnwys sefydlu rhaglenni gwaith manwl ar gyfer rhaglen o hyd at saith o is-brosiectau sydd yn cyfrannu i'r prosiect llawn.
<ul style="list-style-type: none"> • Parhau i roi arweiniad a chyngor i wasanaethau er mwyn sefydlu arferion cynllunio gweithlu tymor hir, fel bod modd ceisio osgoi problemau recriwtio a chadw staff i'r dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gweler uchod

Gofyniad Perfformiad Tri: Y graddau y mae gan y cyngor drefniadau llywodraethu effeithiol ar waith i sicrhau gofynion perfformiad un a dau.

Pa mor dda 'rydym ni'n gwneud?

Yn gyffredinol, mae gan y Cyngor drefn llywodraethu addas yn ei le. Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn ddogfen gyhoeddus sydd yn gosod allan y trefniadau llywodraethu ac mae Canllaw i'r Cyfansoddiad yn cael ei ddarparu er mwyn yn atgyfnerthu hyn. Mae'r Grŵp Asesu Trefniadau Llywodraethu yn cadw trosolwg o faterion llywodraethu o fewn y Cyngor. Mae'r Grŵp yn cynnwys y Cyfarwyddwr Corfforaethol, y Swyddog Monitro, y Swyddog Adran 151, Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol, Pennaeth Cynorthwyol Cefnogaeth Gorfforaethol, y Rheolwr Risg & Yswiriant a'r Rheolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor.

Yn ogystal, mae'r Cyngor yn cyhoeddi Datganiad Llywodraethu blynyddol sy'n amlinellu ein trefniadau llywodraethu a'u heffeithiolrwydd gan ddilyn egwyddorion Fframwaith CIPFA/Solace Delivering Good Governance in Local Government.

Ym mis Ebrill 2024 cynhaliwyd gweithdy o aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio er mwyn cynnal hunanasesiad o effeithiolrwydd y pwyllgor. Mae'r rhaglen waith oedd yn deillio o'r asesiad yma wedi cael ei gymeradwyo gan y Pwyllgor gyda'r nod o wella ymhellach ei ffordd o weithio, a'r materion mae'n rhoi sylw iddynt.

Bu Archwilio Cymru yn cynnal 'Adolygiad o effeithiolrwydd craffu' yn ystod 2022/23 a chyhoeddwyd yr adroddiad mis Medi 2023. Mae'r adroddiad a dderbyniwyd yn galonogol, yn cydnabod y newidiadau sydd wedi eu gwneud dros y blynyddoedd diwethaf er mwyn cryfhau ein trefniadau craffu a rhoi statws uwch i craffu yng Ngwynedd. Canfuwyd "bod y Cyngor wedi adolygu a chyflwyno newidiadau i drefniadau trosolwg a chraffu, a bod statws uwch i graffu o fewn y broses ddemocrataidd. Er hynny, mae cyfleoedd i gryfhau cyfraniad, statws a thraweffaith craffu ymhellach". Mae hyn yn cynnwys argymhellion megis hyfforddiant i aelodau etholedig, cryfhau yr aliniad rhwng rhaglen waith flynyddol craffu a rhaglen waith y Cabinet a Cynllun y Cyngor a bod angen trefn ffurfiol ar olrhain effaith craffu. Mewn ymateb fe adolygwyd ein trefniadau craffu ac yng Nghyfarod y Cyngor Llawn ar 7 Mawrth 2024 mabwysiadwyd opsiwn i gadw at y trefniadau pwyllgorau craffu cyfredol gan gymeradwyo'r camau gweithredu i wella effeithlonrwydd er mwyn ymateb i argymhellion adroddiad Archwilio Cymru.

Mae rolau y Cyngor, Cabinet, Aelodau Unigol a Prif Swyddogion, ynghyd â chynllun dirprwyo clir, wedi eu gosod allan yng Nghyfansoddiad y Cyngor. Mae Cyngor Gwynedd hefyd wedi blaenoriaethu datblygu ei Raglen Arweinyddiaeth ac mae hwnnw yn rhan o'r Cynllun Pobl a fabwysiadwyd gan y Cabinet.

Mae diwylliant sefydliadol cadarnhaol gan y Cyngor sydd wedi ei gefnogi gan "Ffordd Gwynedd" sef yr enw a roddir ar y "ffordd o weithio" yr ydym wedi'i fabwysiadu er mwyn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud. Newid diwylliant, ymddygiadau a meddylfryd sydd wrth wraidd hyn oll ac mae'r nod o wireddu'r uchelgais ar draws pob rhan o weithgaredd y Cyngor yn her sylweddol ac yn un sydd angen rhaglen gynhwysfawr o gefnogaeth.

Mae cynnydd wedi bod ar y rhan helaethaf o'r naw ffrwd gwaith sy'n ffurfio Cynllun Ffordd Gwynedd 2023-28. Dyma'n gryno y cynnydd amlycaf ym mlwyddyn gyntaf y Cynllun cyfredol:

Arweinyddiaeth - Mae'r hunan-asesiadau adrannol diweddaraf (Mawrth/Ebrill 2024) yn gadarnhaol iawn o ran y symudiad i 'arwain' yn hytrach na 'rheoli'. Mae pob Adran, yn ddi-eithriad yn cydnabod mai dyma yw'r nod a'r arfer gan y mwyafrif o reolwyr ond mae cydnabyddiaeth nad yw y newid hwnnw wedi gwreiddio cystal ym mhob gwasanaeth. Yn hynny o beth, mae'r angen am hyfforddiant pellach yn cael ei ystyried fel rhan o'r symudiad pellach i sicrhau mai arwain yw y norm a'r disgwyliad pan fo rhywun yn ymuno a'r Cyngor.

Mae aelodau'r Cabinet wedi parhau i fuddsoddi eu hamser mewn datblygiad personol ac fel tîm yn ystod y flwyddyn a fu, gyda bwriad clir i adeiladu ymhellach ar y datblygiad hwnnw yn ystod 2024/25. Mae'r Tîm Rheoli Corfforaethol wedi cynnal tair sesiwn diwrnod cyfan yn ystod y flwyddyn er mwyn datblygu fel tîm o arweinwyr yn y Cyngor (mae'r Tîm Rheoli Corfforaethol bellach yn gweithredu fel Grŵp Arweiniol Ffordd Gwynedd ac wedi ymrwymo fel tîm i hyrwyddo'r diwylliant ac i ddatblygu'r sefydliad yn unol ag egwyddorion y ffordd yma o weithio).

Ymhellach, mae cyfres o raglenni datblygol wedi'u cyhoeddi ar gyfer datblygiad rheolwyr, uwch-reolwyr a darpar-reolwyr ar draws y Cyngor e.e. Rhaglen Datblygu Rheolwyr, Rhaglen Datblygu Uwch-Arweinyddiaeth. Rhannwyd manylion am y rhaglenni hyn yn ystod cyfres yr Hydref o'r Rhwydwaith Rheolwyr (mae Arweinyddion Tîm hefyd erbyn hyn yn derbyn gwahoddiad) ac mae'r garfan gyntaf eisoes wedi dechrau ar y Rhaglen Datblygu Rheolwyr yn gynharach yn ystod 2024.

Adnabuwyd un bwlch yn y cyfleon i ddatblygu darpar uwch-reolwyr y dyfodol yn ystod y flwyddyn, ac hynny ymysg y garfan o benaethiaid cynorthwyol ar draws adrannau'r Cyngor. Mewn ymateb i hyn, sefydlwyd Fforwm Penaethiaid Cynorthwyol fel cam cyntaf gyda golwg i gynnig cyfleon pellach i'r unigolion hyn trwy'r Rhaglen Uwch-Arweinyddiaeth i'r dyfodol.

Dysgu, Arbrofi a Gweithredu i Wella – Sefydlwyd Grŵp Ymarferwyr er mwyn rhannu arferion gorau yn ogystal â gwersi a ddysgwyd, gyda chofrestr o adolygiadau yn cael eu cynnal. Cynyddwyd y nifer o adolygiadau a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn gyda rhai ohonynt eisoes wedi arwain at wella gwasanaeth e.e. darpariaeth cyngor dros y ffôn y Gwasanaeth Trethi wedi'i ail-sefydlu rhwng 9 a 5 Llyn i Gwener ers yr 11 o Fedi, 2023. Ymhellach, er mwyn gwella dealltwriaeth aelodau'r Cabinet o'r hyn sy'n deillio o gynnal adolygiadau, cyflwynwyd trefniant ple bo swyddogion sy'n arwain adolygiadau unigol yn mynychu cyfarfodydd y Tîm Arweinyddiaeth yn ystod y flwyddyn i rannu profiadau, llwyddiannau a gwersi a ddysgwyd.

Trawsnewid Digidol – cymeradwywyd Cynllun Digidol corfforaethol ar gyfer 2023-28 gan y Cabinet ar y 7 o Dachwedd. Mae cyfnod y Cynllun hwn yn cyd-reddeg efo cyfnod Cynllun y Cyngor (yn yr un modd ag y mae cyfnod Cynllun Ffordd Gwynedd). Mae cyllid eisoes wedi'i sicrhau er mwyn gyrru rhaglen waith dwy flynedd cyntaf y Cynllun Digidol gydag un o'r prif flaenoriaethau, sef sicrhau system ffôn integredig newydd, i'w wireddu yn ystod 2024/25.

Mae datblygiadau addawol ymhob un o'r ffrydiau gwaith eraill ond adnabuwyd y ffrwd gwaith ar gyfer lledaenu'r arfer o "werthuso parhaus" ar draws y Cyngor fel y prif ffocws ar

gyfer y flwyddyn i ddod. Mae arweiniad a chefnogaeth ar gyfer gwneud hyn wedi'i lunio a bydd angen lawnsio a chenhadu yn hyn o beth dros fisoedd cyntaf ail flwyddyn y Cynllun cyfredol.

Mae'r hunan-asesiadau adrannol diweddaraf yn adnabod materion megis ffurfioli yr arfer o gynnal gwerthusiadau parhaus a sicrhau cyfathrebu gwell ynglŷn a materion megis perfformiad o fewn timau yn ogystal a nodi'r angen i gynnig dilyniant i'r hyfforddiant ar gyfer rheolwyr yng nghyswllt cynnal adolygiadau o systemau a phrosesau a datblygu'r diwylliant o fewn timau. Bydd yr adborth yma yn ogystal a'r ymateb a gafwyd i'r Arolwg Llais Staff blynyddol diweddaraf yn llywio'r hyn sydd i'w flaenoriaethu yn ystod y flwyddyn i ddod. Rhagwelir cyflwyno yr adroddiad blynyddol, fydd yn ymgorffori ac yn manylu ar hyn oll, i'r Cabinet ym mis Medi yn ôl pob tebyg.

O safbwynt gweithgareddau mewnol y Cyngor, mae gennym drefniadau ymgysylltu a chyfathrebu da yn eu lle gyda negeseuon pwysig yn cael eu rhannu hefo staff mewn amrywiol ffyrdd. Yn yr un modd mae'n bwysig casglu barn staff a'u bod yn cael cyfle i ddarparu adborth ar sut gyflogwr yw'r sefydliad. I'r perwyl hyn mae Holiaduron Llais Staff wedi bod yn cael eu cylchredeg yn rheolaidd yn holi am feysydd yn gysylltiedig â'i swydd, eu gwasanaeth a hefyd y Cyngor fel sefydliad. Rhennir y canlyniadau hefo Penaethiaid, fel bod cyfle iddynt ymateb i'r prif negeseuon neu unrhyw her benodol yn ogystal â'r gweithlu cyfan drwy'r fewnwyd, y bwletin wythnosol a hunanwasanaeth staff. Yn ychwanegol i'r arolwg corfforaethol, mae rhai adrannau wedi ymgymryd â gwaith pellach er mwyn canfod barn staff yn rheolaidd.

Mae gennym drefniadau effeithiol i fonitro'r gyllideb gyda'r Adran Gyllid yn cyflogi swyddogion gyda sgiliau, gwybodaeth a phrofiad addas er mwyn ymgymryd â'r ddyletswydd yma. Cynhelir adolygiad ffurfiol o sefyllfa gwariant refeniw ar ddiwedd mis Awst a Tachwedd gan adrodd ar y canlyniadau i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac i'r Cabinet am gymeradwyaeth. Cyflwynir diweddariad ar raglen cyfalaf i'r un cyfarfodydd hefyd.

Mae trefniadau Rheolaeth Trysorlys y Cyngor wedi ei sefydlu ers sawl blwyddyn, ac maent o dan oruchwyliaeth timau annibynnol o fewn yr Adran Gyllid. Adroddir ar weithgareddau Rheolaeth Trysorlys i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn chwarterol.

Mae'r ddadl os yw gorwariant yn ganlyniad i fethu rheoli gwariant, neu oherwydd cyllideb annigonol yn un parhaus. Bydd gwaith o adolygu darpariaethau mewn cyllidebau yn parhau yn ystod y flwyddyn nesaf wrth baratoi cyllideb 2025/26.

Mae perthynas adeiladol iawn rhwng y Cyngor a'i Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, a'r archwilwyr mewnol ac allanol. Gwelir hyn o gofnodion cyfarfod y Pwyllgor, a bydd Adroddiad Blynyddol y pwyllgor hefyd yn amlygu hyn.

Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 wedi creu dyletswyddau newydd i Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol gymryd elfen o gyfrifoldeb dros hyrwyddo ymddygiad da a chydweithredu â'r Pwyllgor Safonau. Cytunwyd ar brotocol a meini prawf ar gyfer asesu cyflawniad y ddyletswydd mewn gweithdy rhwng aelodau'r Pwyllgor a'r Arweinyddion. Mabwysiadwyd y rhain gan y Pwyllgor Safonau a byddent yn cyfrannu at baratoi adroddiad blynyddol y Pwyllgor. Mae'r gwaith yma wedi ei gefnogi gan gyfarfodydd a chyfathrebu rheolaidd gyda'r Swyddog Monitro.

Bydd y gwelliannau sydd wedi eu hadnabod o fewn yr hunanasesiad yn derbyn sylw gan Adrannau penodol o fewn y Cyngor a byddant yn adrodd yn ôl ar gynnydd i'r cyfarfod herio a chefnogi perfformiad perthnasol.

Sut 'rydym ni'n gwybod hynny?

Mae'r dystiolaeth a amlinellir uchod yn cynnwys cyfeiriad at rai o'r uchafbwyntiau o ran materion lle'r ydym yn perfformio yn dda neu ddim cystal. Ceir dystiolaeth bellach a manylder o fewn y dogfennau/ffynonellau ar ddiwedd yr adroddiad hwn.

I grynhoi, mae Cyfansoddiad y Cyngor yn ddogfen gyhoeddus sydd yn gosod allan trefniadau llywodraethu a mae Grŵp Asesu Trefniadau Llywodraethu yn cadw trosolwg o faterion llywodraethu o fewn y Cyngor. Mae'r Cyngor hefyd yn cyhoeddi Datganiad Llywodraethu blynyddol sy'n amlinellu ein trefniadau. Cafwyd adolygiad gan Archwilio Cymru ar ein effeithlonrwydd craffu ac mae gwaith eisoes yn digwydd i fynd i'r afael â nifer o'r argymhellion ac mae eraill yn waith parhaus. Mae'r gwaith yn cyd-fynd gyda'r adolygiad i drefniadau craffu.

Mae diwylliant sefydliadol cadarnhaol gan y Cyngor drwy egwyddor Ffordd Gwynedd ac mae cynnydd wedi bod yn y rhan helaethaf o'r naw ffrwd gwaith sy'n ffurfio'r cynllun. Mae gweithgaredd ymgysylltu a chyfathrebu mewnol yn dda a negeseuon pwysig yn cael eu rhannu gyda holl staff. Mae hefyd trefniadau effeithiol i fonitro'r gyllideb gyda threfniadau Rheolaeth Trysorlys y Cyngor wedi ei sefydlu ers sawl blwyddyn.

Beth sydd angen ei wella?

Gwelliannau ychwanegol wedi eu hadnabod eleni

- Cwblhau'r camau gweithredu i wella effeithlonrwydd craffu mewn ymateb i argymhellion adroddiad Archwilio Cymru.

Beth sydd angen ei wella?

Gwelliant	
Byddwn yn:	Ein cynnydd hyd yma
<ul style="list-style-type: none">• Cynnal arolwg llais staff (fel y cynhaliwyd yn y gorffennol) er mwyn cynnal trafodaeth gyson gyda'r gweithlu a darparu cyfle iddynt ddweud beth sy'n gweithio'n dda a'r rhwystrau y maent yn eu hwynebu.	<ul style="list-style-type: none">• Arolwg Llais Staff wedi ei gynnal yn Medi / Hydref 2023 a gwaith dadansoddi manwl wedi ei gynnal.• Erbyn mae'r prif ganfyddiadau wedi eu rhannu ag aelodau y Tîm Rheoli Corfforaethol, ac hefyd yn y broses o gael eu cyflwyno i dimau rheoli pob Adran yn unigol. Bydd y cynllun gwaith corfforaethol ar gyfer gweithredu ar y prif ganfyddiadau yn cael ei fonitro fel rhan o waith grwp Swyddogion Ffordd Gwynedd.

<ul style="list-style-type: none"> • Cynnal arfarniad o waith y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio er mwyn sefydlu a yw'n effeithiol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Pwyllgor wedi cynnal hunanasesiad yn Ebrill 2024 a byddwn yn llunio rhaglen waith allan o ganlyniad yr asesiad hwnnw.
<ul style="list-style-type: none"> • Parhau i weithredu ar y camau sydd eisoes wedi eu rhoi yn eu lle mewn ymateb i archwiliad o drefniadau herio perfformiad a wnaed gan Archwilio Cymru yn ystod 2021/22 a pharhau i edrych ar lwyddiant y trefniadau hynny gan adolygu os oes angen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wedi bod yn gweithredu y trefniadau herio a chefnogi perfformiad presennol ers mis Ebrill 2022 (sy'n cynnwys camau sydd wedi eu rhoi yn eu lle er mwyn ymateb i argymhellion wnaed gan Archwilio Cymru yn ystod 2021/22). • Dros y flwyddyn diwethaf mae adolygiadau pellach wedi eu cynnal gan Archwilio Cymru yn ymwneud hefo trefniadau craffu a defnyddio gwybodaeth am berfformiad wedi eu cynnal a rydym ar hyn o bryd yn y broses o adolygu'r trefniadau gyda'r bwriad o sicrhau fod aelodau Pwyllgorau Craffu yn chwarae rôl mwy canolog.
<ul style="list-style-type: none"> • Gweithredu Rhaglen Waith Cynllun Ffordd Gwynedd 2023-28 er mwyn parhau i wella perfformiad a darparu'r gwasanaethau gorau posib ar gyfer trigolion y Sir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae adolygiadau ffurfiol yn digwydd neu wedi'u cwblhau mewn sawl gwasanaeth, ac mae'r enghreifftiau hyn o arfer da wedi'u dwyn ynghyd mewn cofrestr. Ar Ionawr 25, 2024, cynhaliwyd cyfarfod cyntaf y Grŵp Ymarferwyr Ffordd Gwynedd i rannu a chofnodi profiadau a ddysgwyd wrth gynnal adolygiadau gwasanaeth neu wrth weithredu egwyddorion Ffordd Gwynedd. • Mae pecynnau drafft o'r hyfforddiant Ffordd Gwynedd wedi'u datblygu, hynny gyda'r bwriad o'u lansio'n ystod 2024. Mae hyn yn cynnwys dogfen ar ymddygiadau Ffordd Gwynedd at bwrpas gwerthuso parhaus. Yma, mae cynnydd yr is-ffrwd arweinyddiaeth yn berthnasol hefyd: mae'r Tîm Rheoli Corfforaethol wedi cwblhau tair sesiwn datblygu tîm ers mis Tachwedd 2023; sefydlwyd y Fforwm Penaethiaid Cynorthwyol llynedd, ac; bydd y Rhaglen Datblygu Rheolwyr cyntaf yn rhedeg eleni, ynghyd â Rhaglen Datblygu Uwch-

	<p>Arweinyddiaeth o'r Gwanwyn ymlaen.</p> <ul style="list-style-type: none">• Mae rhai is-ffrydiau'r Cynllun Ffordd Gwynedd yn gorwedd ar gynllunio strategol ehangach yn y Cyngor. E.g., mae'r is-ffrwd digidol wedi gwneud cryn gynnydd ers mabwysiadu'r Cynllun Digidol llynedd; ac felly hefyd yr is-ffrwd cynllunio'r gweithlu a datblygu talent oherwydd y Cynllun Cynllunio'r Gweithlu newydd.• O ran yr is-ffrwd gweithlu bodlon ac iach, un agwedd bwysig yw sicrhau bod y Grŵp Absenoldebau yn parhau i dargedu ymyrraeth ple bo lefelau uchel o salwch.
--	---

Atodiadau Defnyddiol

[Cynllun Cydraddoldeb Strategol Cyngor Gwynedd 2020-24](#)

[Datganiad Amrywiaeth Cyngor Gwynedd](#)

[Adroddiad Perfformiad Blynyddol Cydraddoldeb Cyngor Gwynedd 2022-23](#)

[Adroddiad Perfformiad Blynyddol a Hunan Aseiad Cyngor Gwynedd 2022-23](#)

[Datganiad Llywodraethu 2022/23](#)

[Adroddiad Blynyddol Pennaeth Archwilio Mewnol 2023-24](#)

[Adroddiad Blynyddol 2022-23 Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn](#)

[Adroddiad Blynyddol 2023-24 Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol](#)

[Strategaeth Cyfranogiad 2023](#)

[Cynllun Ffordd Gwynedd 2023 - 28](#)

Cofrestr Risg Corfforaethol

Gweithdy blynyddol gyda'r Rheoleiddwyr a'r Aelodau Cabinet

Adroddiadau perfformiad Aelodau Cabinet unigol

[Adroddiad Blynyddol ar y Weithdrefn Cwynion, Ymholiadau a Diolchiadau'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd ac Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant ar gyfer 2022-23](#)

[Polisi a Chanllaw Caffael Cynaliadwy](#)

[Gwybodaeth Cyflogaeth 2022-23](#)

[Datganiad o'r Cyfrifon 2022-23](#)

[Cynllun Asedau Cyngor Gwynedd 2019/20 – 2028/29](#)

[Crynodeb Archwilio Blynyddol Archwilio Cymru 2023](#)

[Adroddiad Blynyddol 2023-24 Pwyllgor Safonau Cyngor Gwynedd](#)

[Cyfrifon Terfynol 2023/24 – Alldro Refeniw](#)

[Strategaeth Cynllun Pobl](#)

[Adroddiad Llamu Ymlaen Archwilio Cymru 2021-2022](#)

[Cyngor Gwynedd – Aseiad Cynaliadwyedd Ariannol \(archwilio.cymru\)](#)

[Diweddariadau Archwilio Mewnol yn adrodd i'r Pwyllgor Llywodraethau ac Archwilio drwy'r flwyddyn - \[CYNNYRCH ARCHWILIO MEWNOL.pdf \\(llyw.cymru\\)\]\(#\)](#)

[Cyfansoddiad Cyngor Gwynedd](#)

Adroddiadau Rheolaeth Trysorlys –

[\[Medi 2023 - Adroddiad Allbwn Rheolaeth Trysorlys 2022-23.pdf \\(llyw.cymru\\)\]\(#\)](#)

[\[Rhagfyr 2023 - Rheolaeth Trysorlys Hanner Blwyddyn 2023-24.pdf \\(llyw.cymru\\)\]\(#\)](#)

Aseiad Buddsoddwyr Mewn Pobl – Adran Cefnogaeth Gorfforaethol ac Ymgynghoriaeth Gwynedd

Arolygon Staff

[Adolygiad o effeithiolrwydd craffu – Cyngor Gwynedd \(archwilio.cymru\)](#)